

Agris Upenieks, Gints Malzubris, Ivars Austers

Pašvaldību izglītības politika:

Atšķirīgi viedokļi par vienām un tām pašām problēmām

Projekta atskaite

**Rīga,
2004**

Saturs

Ievads.....	3
Kopsavilkums	6
Secinājumi un ieteikumi pašvaldībām izglītības politikas veidošanā	9
Ieteikumi pašvaldībām izglītības politikas veidošanā un īstenošanai	10
Pašvaldību darbinieku, skolu pārstāvju un vecāku viedokļi.....	12
Viedokļu un pilotprojekta „Pašvaldību izglītības politika” iegūto datu un apkopojums	16
Nobeigums.....	27
Pielikumi.....	28
Interviju pamatjautājumi.....	28
Intervijas Salacgrīvā.	29
Intervijas Aizkrauklē.	34
Intervijas Rēzeknē	39

Ievads

Izglītības politika ir būtiska pašvaldības politikas sastāvdaļa, ko raksturo vietējo izglītības prioritāšu noteikšana un stratēģisko plānu izstrādāšana saskaņā ar tām. Taču, izglītības plānošanas tradīcijas būtu jāpilnveido ne tikai pašvaldību darbā, bet arī valsts mērogā. Necīģais valsts finansiālais ieguldījums izglītībā, valsts izglītības politikas mainīgums pēdējos gados nerosina rūpīgu izglītības plānošanu. Pašvaldību piešķirto finanšu apjoms vietējo izglītības vajadzību apmierināšanai un lēmumu par vietējo izglītības iestāžu pastāvēšanu raksturs nosaka, ka ir nepieciešama stratēģiskā izglītības plānošana.

Izglītības politikas analīzes ietvaros Sorosa fonds – Latvija 2001. gadā uzsāka un Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS pārņēma pilotprojektu “Pašvaldības izglītības politikas veidošana”, kura galvenais mērķis bija iesaistīt sabiedrību izglītības stratēģijas veidošanā vietējās pašvaldībās, lai rezultātā uzlabotu izglītības iestāžu darba kvalitāti, kā arī rosinātu pašvaldības veidot ilgtermiņa darbības plānus izglītības jomā. Projekta ietvaros, izmantojot 32 anketu un aptaujas lapu komplektus, tika savākti dati par dažādiem skolu, pirmskolas un citu rajonos atrodošos izglītības iestāžu un izglītību kopumā skarošiem jautājumiem. Pilotprojektā piedalījās 3 pašvaldības – Rēzeknes pilsēta, Aizkraukles novads un Salacgrīva ar lauku teritoriju.

Pašvaldību izglītības stratēģiskā plānošana gan pašvaldībai, gan tās iedzīvotājiem palīdzētu rast atbildes uz vairākiem jautājumiem: kā vislabāk vadīt izglītību konkrētajā pašvaldībā - pagastā, pilsētā vai rajonā, ņemot vērā jau esošo skolu specifiku un stāvokli; kā piemērot skolu programmas skolēnu un viņu vecāku izglītības vajadzībām; kā tuvināt skolas un vietējo sabiedrību; kāda loma bez skolēnu izglītošanas vēl ir un varētu būt skolai vietējās sabiedrības dzīvē.

Šobrīd nav ziņu, ka kāda valstiska vai nevalstiska organizācija ar līdzīga satura projektiem darbotos pašvaldības izglītības politikas izpētes jomā. Tāpēc var uzskatīt, ka veiktais pilotprojekts ir aktuāls un inovatīvs. Projekta pētījumos iegūtie rezultāti ļauj pašvaldībām noteikt vietējās izglītības stāvokli, tās kvalitātes vērtējumu, apzināt vietējās sabiedrības uzskatus par izglītību vispār, par pašvaldībā esošajām izglītības iestādēm un uzzināt pašvaldības izglītības politikas izpratni un vērtējumu. Pētījumā iegūtie rezultāti un secinājumi ļauj izvērtēt trūkumus un apzināties sasniegumus, spēku un iespējas.

Ja projekta “Pašvaldības izglītības politikas veidošana” galvenie mērķi bija iesaistīt diskusijās un lēmumu pieņemšanā tiešos izglītības procesa dalībniekus – izglītība iestāžu vadītājus, skolotājus, skolēnus un viņu vecākus un citus pašvaldības iedzīvotājus, kā arī rosināt pašvaldības veidot ilgtermiņa darbības plānus izglītībā, tad šī projekta, kā iepriekšējā

turpinājuma, galvenais mērķis ir atrast varbūtējās sadarbības iespējas un arī atšķirības atkarībā no iesaistītās puses interesēm. Šim ziņojumam ir trīs galvenie mērķi:

1. Analizēt informāciju par pašvaldību izglītības politikas veidošanas pamatprincipiem pilotprojektā iesaistītajās pašvaldībās.
2. Atrast iespējamās pašvaldību un sabiedrības sadarbības kritērijus, kā arī atšķirīgās vienu un to pašu faktu, vienu un to pašu situāciju interpretācijas un sapratnes punktus.
3. Sniegt rekomendācijas pašvaldību izglītības politikas veidošanas sistēmas pilnveidošanā.

Lai sasniegtu šos mērķus, autori pētīja sekojošu grupu viedokļus (saprotot, ka viedokļi vienmēr ir saistīti ar interesēm un vajadzībām): skolotāji, vecāki un pašvaldību darbinieki. Viens no pētījuma galvenajiem mērķiem bija noskaidrot to, kā vieni un tie paši jautājumi un iespējamās problēmas tiek interpretētas, raugoties no atšķirīgām perspektīvām. Lai īstenotu šo pētījuma mērķi, tika izmantoti divi datu avoti – projektā “Pašvaldības izglītības politikas veidošana” anketēšanas rezultātā iegūtie dati un ar interviju palīdzību papildus vāktie kvalitatīvie dati (katrā no pētāmajām pašvaldībām tika intervēti pa vienam skolas, vecāku un pašvaldības pārstāvim – visi atbildēja uz vieniem un tiem pašiem jautājumiem, skat. 1.pielikumu).

Šī projekta uzmanības fokusā bija trīs pašvaldības – Rēzeknes pilsēta, Salacgrīvas un Aizkraukles novadi. Jau projekta “Pašvaldības izglītības politikas veidošana” ietvaros šajās pašvaldībās tika aptaujātas visas izglītības iestādes no pirmskolas izglītības iestādes līdz skolai un profesionāli tehniskai izglītības iestādei. Tika aptaujāti skolēni, viņu vecāki, skolotāji un iestāžu vadītāji. Šie jau iepriekš savāktie dati tika analizēti lai, pirmkārt, saprastu, kā uz vieniem un tiem pašiem jautājumiem atbild „dažādās frontes pusēs” esošās puses; otrkārt, kāda ir strukturālā uzbūve vecāku viedokļiem un attieksmēm pret skolu.

Lēmumu pieņemšanas un sociālās izziņas pētījumos ir pierādījies, ka, atkarībā no interesēm un vajadzībām, vienus un tos pašus notikumus vai situāciju cilvēki uztver dažādi. Ir zināms, ka atkarībā no skatu punkta (kuru izglītības politikas veidošanas gadījumā nosaka amats vai iesaistītības pakāpe), ieinteresētās puses dažādi interpretē vienus un tos pašus datus un faktus. Projekta galvenais mērķis ir noskaidrot šīs atšķirības un nesakritības, kas ļautu izveidot konkrētus ieteikumus par tiešo izglītības procesā iesaistīto dalībnieku (izglītības iestāžu vadītāju, skolotāju, skolēnu, vecāku un citu pašvaldības iedzīvotāju) sadarbības problemātiskos aspektus. Īpaši uzsverams, ka problēma var pastāvēt cilvēku priekšstatos, tas ir, tie var domāt, ka viedokļi atšķiras lielākā mērā, nekā tas novērojams patiesībā. Iesaistītās puses noteikti spēj apzināties, ka tām var būt dažādas intereses, kas izraisa uzmanības fokusēšanu uz atšķirīgiem “realitātes aspektiem”. Taču problēma rodas, kad puses savos

priekšstatos pārspīlē šīs atšķirības – tas ir fenomens, kas sociālās izziņas teorijā pazīstams kā viltus polarizācijas efekts¹. Viltus polarizācijas efekta ietekmes rezultātā cilvēki var pat nemēģināt diskutēt par kopējām problēmām, tādējādi samazinot iespēja, ka problemātiskajiem izglītības politikas aspektiem tiek meklēts un rasts konstruktīvs risinājums. Ir zināmas dažas iespējas, kā viltus polarizācijas efektu mazināt, piemēram, stimulējot cilvēkus iedomāties atšķirīgas pozīcijas paudēju spriešanas gaitu.

Projektu atskaitē ir analizētas Salacgrīva, Aizkrauklē un Rēzeknē veiktās intervijas, ņemot vērā un izmantojot iepriekš iegūtos kvantitatīvos datus. Ir izveidots apkopojums par kvalitatīvajos un kvantitatīvajos pētījumos iegūtajiem datiem. Apkopojums ir papildināts ar secinājumiem par iegūtajiem rezultātiem un sniegti ieteikumi pašvaldībām par ilgtermiņa mērķtiecīgas izglītības politikas veidošanas principiem un nosacījumiem. Pielikumos ir apkopoti interviju pamatjautājumi, interviju protokoli un kvantitatīvo pētījumu tabulas.

---

¹Skat., piemēram Keltner, D., & Robinson, R.J. (1997). Defending the status quo: Power and bias in social conflict. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 23, 1066-1077.

Kopsavilkums

Kopumā pilotprojekts par pašvaldību realizēto izglītības politiku ir devis iespēju visiem iedzīvotājiem izteikt savu viedokli un uzzināt to, kādi ir pašvaldības skolu darba rezultāti, salīdzināt tos un izvērtēt katras skolas paveikto, tās stipro pusi, kā arī identificēt trūkumus. Pētījuma gaita un iegūtie rezultāti ir jūtami aktivizējusi skolēnu vecākus un pārējos pašvaldības iedzīvotājus. Tā ir bijusi un turpina būt īsta demokrātijas skola visiem – pašvaldības darbiniekiem, iedzīvotājiem, izglītības iestāžu darbiniekiem.

Ir jāzīmē, ka:

- Visās trijās pašvaldībās novērojama tendence – skolotājiem un pašvaldību pārstāvjiem priekšstats par vecāku interesēm un vajadzībām atšķiras no „īstajām”, vecāku pašu paustajām.
- Tikai vienā pašvaldībā (Salacgrīvā) iesaistītajām pusēm ir relatīvi skaidra sapratne, kā citas iesaistītās interešu grupas īsteno savas intereses. Pārējās pašvaldībās labākajā gadījumā paši grupu pārstāvji to zina, bet, piemēram, Aizkrauklē, pašvaldības pārstāve nevarēja atbildēt, kā pašvaldības īsteno savas intereses izglītības politikas jomā.
- Visās intervijās paustajā parādās visai izteikta vienprātība par to, kas ir laba skola – visos gadījumos uzmanības fokusā ir vai nu bērnu drošība vai labsajūta, kas, iespējams, liecina vienīgi par terminoloģiskajām atšķirībām.

Iegūtie dati parāda, ka, neatkarīgi no pašvaldību atrašanās vietas – ģeogrāfiskā novietojuma un statusa – pilsētas vai novads, ir vērojamas kopīgas iezīmes izglītības jomā. Par izglītību interesēja tikai tie pašvaldību iedzīvotāji, kuriem ir bērni skolas vecumā vai radnieki ir skolotāji. Pārējo interese par to, kas notiek izglītības sistēmā valstī un konkrētajā pašvaldībā ir diezgan maza. Arī priekšvēlēšanu aģitācijās, partiju vai vēlēšanu apvienību pirmsvēlēšanu programmās izglītībai tiek veltīta samērā maza uzmanība. Vairāk tiek runāts un solīta aktīva rīcība dažādās sociālajās jomās, jo tas interesē daudzus. Arī vecāki lielākoties ir pasīvi, jo viņi ir ļoti aizņemti ar iztikas līdzekļu gādāšanu un daudzi ir nobažījušies par to, ka var zaudēt darbu. Tāpēc bērnu skolas gaitām tiek veltīta nepietiekama uzmanība. Par tām sāk pastiprināti interesēties tikai tad, ja ir radušās problēmas.

Plašu atbilžu klāstu respondenti sniedz jautājumā par pašvaldību komunicēšanu ar iedzīvotājiem. Visi aptaujātie pašvaldību darbinieki ir zinoši par to, kā pašvaldība komunicē ar saviem iedzīvotājiem. Viņi uzsver, ka iespēju robežās tiek darīts daudz, lai labāk informētu pašvaldības iedzīvotājus par notiekošo pašvaldībā, par pieņemtajiem lēmumiem, gaidāmo

nākotnē. Informētība ir lielāka tajās pašvaldībās, kur iedzīvotāji izvietojušies kompaktāk un tāpēc viens otru labi zina un pazīst. Pretēji tas ir jaunizveidotajās pašvaldībās, kur cilvēki viens ar otru nav pazīstami. Informācijas iegūšanai, it īpaši laukos, traucē neregulārais sabiedriskais transports vai tā trūkums.

Iegūtie dati par vēlamajām izmaiņām skolās liecina, ka visās klašu grupās un visās pašvaldībās skolotāju un vecāku viedokļi sakrīt. Par svarīgākajām tiek minētas šādas vēlamās pārmaiņas:

- savstarpējās palīdzības un tolerances attīstīšana;
- vienādu iespēju radīšana dzīves startam skolēniem no dažādām vidēm;
- patstāvības iemaņu, atjautības un uzņēmības attīstīšana.

Noskaidrojot labas skolas kritērijus, akcents tiek likts uz labām attiecībām starp skolēniem, starp skolēniem un skolotājiem. Par ļoti nozīmīgām tiek uzskatītas attiecības starp skolēniem un klases audzinātāju. Ir svarīgi, lai bērns skolā justos labi. Akcents tiek likts uz bērnu drošību skolā, lai tajās nenotiktu fiziska vai garīga vardarbība. Īpaša uzmanība tam jāvelta jaunākajās klasēs.

Mūsdienās, lai dzīvotu sabiedrībā ar dažādi domājošiem un citādi atšķirīgiem cilvēkiem, īpaša svarīga ir savstarpējās palīdzības un tolerances attīstīšana. To nosaka sabiedrības attīstība un pasaules globalizācijas tendences.

Ļoti būtiska visiem respondentiem šķiet vienādu apstākļu radīšana dzīves startam skolēniem no dažādiem sociālajiem grupām, jo vērojama strauja sabiedrības noslāņošanās, kuru izraisa ekonomiskās dzīves kardinālās pārmaiņas. Izglītības iestādēm sadarbībā ar pašvaldībām jānodrošina, lai arī trūcīgo ģimeņu bērni varētu iegūt izglītību.

Tiek akcentēta lauku bērnu sarežģītā ienākšana pilsētas skolās, kurai traucē tajās valdošā pilsētnieciskā attieksme pret lauku bērniem. Tā prasa lielāku iejūtību un ieinteresētību no skolotāju puses, lai adaptācija notiktu ātrāk un bez sarežģījumiem. Par to, vai bērniem labāk būtu ātrāk sākt mācīties pilsētas skolās, domas dalās. Daļa intervēto uzskata, ka mazajās lauku skolās valda īpaši sirsnīga un iejūtīga atmosfēra, kas labvēlīgi ietekmē bērna kā personības veidošanos.

Viedokļu nesaskaņa redzama jautājumā par pirmskolas izglītības iestādēm. Skolotāji uzskata, ka lielāka uzmanība būtu jāvelta bērnu ticības sev un savām spējām veidošanai, kā arī interešu un hobiju attīstīšanai, bet vairums vecāku domā, ka pirmskolas izglītības iestādes ir drošu laika pavadīšanas formu nodrošināšanai, vecākiem esot darbā. Tas var būt viens no iespējamo pretrunu un nesaprašanos faktoriem, jo, pretēji bērnu turpmākās izglītības interesēm, pirmskola tiek uzskatīta par bērnu aprūpes, nevis izglītības iestādi.

Aktuāls jautājums visās pašvaldībās ir izglītības iestāžu pastāvēšana un attīstība. Šo problēmu parasti pašvaldības cenšas risināt, apskatot tikai vienas vai otras skolas izmaksas, bet neiedziļinoties pamatīgākā situācijas analīzē un necenšoties veikt nākotnes prognozes. Lai pamatotu konkrētas skolas ekonomisko izdevīgumu vai neizdevīgumu bez izmaksām, ko parāda grāmatvedība, ir jāveic rūpīga situācijas, kurā atrodas skola, analīze, ņemot vērā skolas kā kultūras centra nozīmi (it sevišķi laukos), darbavietas tajā un ar to saistīto nodokļu ienākšanu pašvaldības kasē, iedzīvotāju piesaisti noteiktai apdzīvotai vietai ap šo skolu un daudziem citiem faktoriem.

Secinājumi un ieteikumi pašvaldībām izglītības politikas veidošanā

Pētījumā atklājās, ka šajās pašvaldībās pašvaldību izglītības politika netiek veidota sadarbībā ar izglītības iestāžu darbiniekiem un saskaņā ar izglītības iestāžu perspektīvajiem plāniem. Pašvaldībās nav izveidoti izglītības attīstības stratēģiskie plāni un iedzīvotāji nezina pašvaldību viedokļus par izglītības iestāžu pastāvēšanu un attīstības perspektīvām. Arī pašvaldību priekšvēlēšanu aģitācijās partijas vai vēlēšanu apvienības maz akcentē savus mērķus izglītības jomā, ja tādi vispār ir. Pašvaldības nevelta pietiekošu uzmanību un laiku, lai izglītības iestāžu darbiniekus, iedzīvotājus, īpaši skolēnu vecākus iepazīstinātu ar saviem viedokļiem un nākotnes iecerēm izglītības jomā. Daudzu lēmumu pieņemšanai pietrūkst situācijas vispusīgas analīzes un nākotnes prognozes, viedokļu uzklaušanās un saskaņošanas, kas iedzīvotājos rada neizpratni un protestu.

Mērķtiecīgi organizētas saskarsmes trūkums izraisa nesaprašanos un diametrāli pretēju uzskatu veidošanos, kas traucē saskaņas un sadarbības veidošanos starp pašvaldību un iedzīvotājiem. Anketās tika apkopots skolotāju un vecāku izteiktais viedoklis par attiecībām starp skolēniem, skolēniem un klases audzinātāju, skolēniem un skolotājiem, skolotājiem un skolas vadību, skolotājiem un vecākiem trijās klašu grupās – 1.-4., 5.-9., 10.-12. Dažāds ir savstarpējo attiecību vērtējums, kura vidējie aritmētiskie ir robežās no 2,11 līdz 3,1, visās trijās klašu grupās. Tas nozīmē, ka kopumā tās vērtējamas kā viduvējas. Ir vērojamas arī nelielas atšķirības skolotāju un vecāku vērtējumā, kas ir grūti izskaidrojamas, jo tās var noteikt neobjektīvs vērtējums, kuram pamatā ir nezināšana un neizpratne par notiekošo. Ņemot vērā kvantitatīvajos un kvalitatīvajos pētījumos iegūto datu analīzi, ir izveidoti rekomendējoši ieteikumi pašvaldībām, kuri būtu jāņem vērā, lai veidotu pārdomātu ilgtermiņa pašvaldības izglītības politiku.

Ieteikumi pašvaldībām izglītības politikas veidošanā un īstenošanai

Latvijā nav uzkrājusies liela pieredze par izglītības politikas plānošanā. Tā sākusi veidoties tikai ar neatkarības atgūšanu 1991. gadā, kad notika strauja pāreja no komandekonomikas uz jaukta tipa ekonomisko sistēmu visās dzīves jomās, arī izglītībā. Izglītības iestādes no centralizētas apgādes un direktīvu saņemšanas no “augšas” nonākušas pašvaldību un privātpersonu īpašumā. Realizējot administratīvi teritoriālo reformu, tiek apvienotas mazākās pašvaldības, izveidojot jaunus administratīvos veidojumus - novadus. Taču politiķiem vēl nav īstas skaidrības par administratīvi teritoriālās reformas norisi un izglītības sistēmas pārvaldību tajā. Tādējādi veidojas spēcīgi centri un vājas nomales. Šīs kardinālās pārmaiņas ir jāņem vērā valdībai un pašvaldībām, domājot par vietējo izglītības iestāžu eksistences nodrošināšanu un attīstības plānošanu. Pētījumā atklājās, ka pašvaldības nevelta pietiekami lielu uzmanību ilgtermiņa izglītības jomas plānošanai, kā arī to veicot, netiek pietiekoši informēti pašvaldību iedzīvotāji, argumentēti pamatoti pieņemtie lēmumi un izstrādātie plāni. Trūkst diskusiju ar iedzīvotājiem. Nepietiekamas ir aktivitātes, lai viņus aktivizētu un ieinteresētu. Tāpēc pašvaldībām, plānojot un realizējot izglītības politiku, jāņem vērā šādi ieteikumi:

1. **Pašvaldībās jāveido ilgtermiņa stratēģiskie izglītības jomas attīstības plāni**, kuru pamatā ir jābūt rūpīgai situācijas analīzei un perspektīvas prognozēšanai, šajā procesā iesaistot pēc iespējas lielāku pašvaldības iedzīvotāju daļu. Šis darbs jāveic, sadarbojoties pašvaldību un izglītības iestāžu darbiniekiem, kā arī iedzīvotājiem.
2. **Izglītības attīstības plānošanas gaitā nav ieteicams izteikt pārsteidzīgus spriedumus** par sabiedrībai ļoti svarīgiem jautājumiem, savlaicīgi jāinformē pašvaldības iedzīvotāji par iespējamajiem lēmumiem, jāizpēta viņu viedokļi, jāaicina uz diskusiju un jā sagatavo pārliecinoši argumenti par nepopulāru vai diskutējamu lēmumu pieņemšanu. Diskusijām un viedokļu apmaiņai jāparedz pietiekami ilgs laiks un visiem pieņemams veids.
3. Risinot jautājumus par izglītības iestāžu reorganizēšanu, apvienošanu vai likvidēšanu, **nedrīkst vadīties tikai no īstermiņa izmaksām**, bet jāanalizē arī šīs izglītības iestādes loma apkārtējā sabiedrībā un pašvaldībā kopumā, jāuzklausā iedzīvotāju viedokļi, aicinot tos uz atklātām diskusijām, kurās jāuzklausā un jāizdiskutē visi argumenti. Jāsaprot, ka mazās lauku skolas ir savdabīgi kultūras un sadzīves centri. Ja skolu likvidēs, tad aizies arī iedzīvotāji un apdzīvotas vietas nebūs.

4. Jāņem vērā, ka dažādās vecuma grupās vecāki un skolotāji par vienām un tām pašām problēmām domā strukturāli atšķirīgi, tas ir, svarīgas šķiet atšķirīgas lietas un fakti. Tas ir bērnam augot mainās vecāku prasības skolai un skolas vērtēšanas kritēriji.
5. **Ne vienmēr likvidējot mazās skolas, izdosies panākt vēlamo izdevumu samazināšanos (no pašvaldību viedokļa raugoties)**, jo skolēni var izvēlēties ne savas pašvaldības skolu, bet citu, par kuru ir labākas atsauksmes, kā arī paziņu pieredze un ieteikumi. Darbu zaudēs skolas pedagoģiskie un tehniskie darbinieki. Līdz ar to pašvaldības budžetā neienāks nodokļu maksājumi un var palielināties bezdarbnieku skaits.
6. **Atzinīgi vērtējama un citur ieviešama ir jauniešu domes izveidošana**, to pierāda Aizkraukles un Rēzeknes piemērs. Te jaunieši var iziet pirmo demokrātijas skolu.
7. **Pašvaldībām**, kuras vēlas veikt nopietnu izglītības politikas stratēģisko plānošanu, ir **ieteicams izmantot** pilotprojektā „Pašvaldību izglītības politika” **izveidoto** un izmantoto **pašvaldības izglītības politikas pētīšanas metodiku** un pieredzi, kas jūtami aktivizēs pašvaldības iedzīvotājus atbildīgai līdzdalībai pašvaldības izglītības problēmu risināšanā un attīstības plānošanā.
8. **Pašvaldību izglītības politiku veidot ciešā saskaņā ar pašvaldības izglītības stratēģiskajiem plāniem** un sadarbojoties ar izglītības iestāžu vadību, darbiniekiem un skolu pašpārvaldēm.
9. **Pašvaldībām jāvelta lielāka uzmanība skolas vecuma bērnu uzskaites organizēšanai un skolēnu skaita prognozēšanai**, kā arī pirmskolas vecuma bērnu iesaistīšanai pirmskolas iestādēs, ņemot vērā ģimeņu materiālo nodrošinājumu.

Pašvaldību darbinieku, skolu pārstāvju un vecāku viedokļi

Šajā nodaļā apkopots zīmīgākais un interesantākais, kas tika pausts intervijās. Ja lasītāju kāds jautājums ieinteresē vairāk vai dziļāk, tad ieteicams pielikumā izlasīt plašāku interviju atreferējumu. Nodaļa ir strukturēta, izmantojot interviju pamatjautājumus.

Kas ir laba skola?

Visi intervējamie, neatkarīgi no grupas, ko pārstāvēja, uzskatīja, ka svarīgākais ir bērnam skolā justies labi. Kā īsi un kodolīgi atbildēja viena no skolotājām: „Laba skola ir tur, kur bērns jūtas labi.” Tajā pat laikā pastāv nelielas atšķirības akcentos par labas skolas uzdevumiem un īpašībām. Piemēram, Salacgrīvas vecāku pārstāve uzsver arī zināšanu nozīmību, kamēr skolas un pašvaldības pārstāves min vienīgi skolnieku labsajūtu. Spēju, interešu un zināšanu attīstīšanu uzsver arī Aizkraukles pašvaldības pārstāve. Savukārt Rēzeknes pašvaldības un skolas pārstāvji atzīmē patstāvības ieaudzinašanas lielo nozīmi. Kā redzams, starp pašvaldībām, skolu un vecākiem nav novērojamas lielas viedokļu atšķirības – ja arī tiek uzsvērti atšķirīgi aspekti priekšstatos par labu skolu – tie ir savstarpēju papildinoši nevis pretrunīgi izslēdzoši. Svarīgi piebilst, ka iepriekš aptaujās iegūto kvantitatīvo datu analīze parādīja līdzīgu ainu, vienīgi kvantitatīvie dati parādīja, ka dažādu vecumu bērnu vecākiem skolas vērtējumu ietekmē atšķirīgi fakti un faktori (skat. nodaļu *Viedokļu un pilotprojekta „Pašvaldību izglītības politika” iegūto datu un apkopojums*).

Vai skolēni no mazajām lauku skolām „pārvietojas” uz centra skolām?

Saprotams, ka interviju laikā, atbildot uz jautājumiem, pat pašvaldību pārstāvjiem, nerunājot par skolu un vecāku pārstāvjiem, nebija statistikas dati, kurus ietvert atbildēs. Tāpēc šis jautājums var tikt uzskatīts par tādu, kas netieši norāda uz priekšstatiem par un attieksmēm pret kādas pašvaldības skolām. Tā piemēram Salacgrīvā izskan viedoklis par problēmām Salacgrīvas vidusskolas attieksmē pret skolēniem, kuri iepriekš mācījušies mazajās lauku skolās. Līdzīga doma izskan arī Rēzeknē – acīmredzot, vismaz šajās pašvaldībās vecākiem un varas pārstāvjiem pastāv atšķirīgi viedokļi par motīviem, kas liek bērniem izvēlēties to vai citu skolu mācībām.

Kādas ir pašvaldībās intereses izglītībā?

Salacgrīvas pašvaldība uzsver divas lietas. Pirmkārt – mazo skolu saglabāšana ir kultūras interesēs; otrkārt, ņemot vērā dzimstības samazināšanos pēdējās desmitgadēs, mazās skolas ir

zaudējušas savu ekonomisko izdevīgumu. Vecāki (kuri interviju gadījumā bija tieši to bērnu, kuri mācās vienā no mazajām skolām, vecāki), no vienas puses nav informēti par šo pašvaldības viedokli, no otras puses pauž bažas, ka iespējams pašvaldība klusībā kaļ mazo skolu likvidēšanas plānus. Vecāki arī uzsver mazo skolu kultūras nozīmi – „nebūs skolu, aizies arī cilvēki” – un vecāki arī neatceras, ka pašvaldība būtu interesējusies par viņu viedokli. Līdzīgi vecākiem domā arī Salacgrīvas skolotāju pārstāve, kura arī uzsvēra cilvēku aizplūšanu no ciemiem, ja tie zaudēs savas skolas. Aizkrauklē intervētie domāja savādāk – visās atbildēs skanēja viedoklis, ka „mūsu pašvaldība ir ieinteresēta”. Un paradoksālā kārtā vecāku paustais viedoklis ir pozitīvāks par pašvaldības, kuras pārstāve nemin ne augstskolas filiāles dibināšanas, ne bezdarbnieku kursu organizēšanas faktu. Līdzīgi ir Rēzeknē, vecāku pārstāve uzskata, ka viss notiek bez īpašas interešu paušanas, kamēr pašvaldības darbiniece vairāk runāja par nesenu notikumu – divu skolu apvienošanu.

Kādas ir vecāku intereses?

Atbildot uz jautājumu par vecāku interesēm, izpaudās atšķirības pašvaldības darbinieku, skolotāju un skolnieku vecāku viedokļos. Tā piemēram, Rēzeknes intervijās izpaudās liela neatbilstība starp pašvaldības skatījumu un vecāku „īstajām” interesēm. „(..) Ir diezgan liels vienaldzības līmenis. Sabiedrībai par izglītību vispār nav intereses, ja bērns nav skolēns vai radnieks – skolotājs (..)” – tā Rēzeknē teica pašvaldības pārstāve. Vecāku viedoklis atšķīrās – „Vecāki uztraucas par to, kur likt bērnus, kas slikti mācās, kuri nebeigs skolu. Kā iestāties vidusskolā, kā turpināt mācības. Kādu skolu izvēlēties tādās situācijās – tepat vai uz Rīgu (..)”. Līdzīga aina vērojama arī Aizkrauklē – pašvaldības pārstāve uzskata, ka vecākiem nav pietiekami daudz laika (piemēram, jābūt darbā), lai sekotu bērnu skolas gaitām, kamēr vecāku pārstāve runā par konkrētu lietu – „lai iemāca, interesē”. Mācību intereses ir uzsvērtas arī Salacgrīvas vecāku pārstāves atbildē, turpretim pašvaldību vairāk nodarbina ārpuskolas nodarbības un pulciņi. Visu triju pašvaldību skolotājas ir mazāk radikālas savos viedokļos, viņu teiktajā izskan doma, ka vecāki ir ļoti dažādi un grūti runāt par vienojošām interesēm, interešu „centrālo tendenci” – ir vecāki, kuriem bērnu skolas gaitas ir vienaldzīgas un ir vecāki, kuri interesējas gan par bērnu sekmēm apgūstot mācību priekšmetus, gan nodarbībām ārpuskolas pulciņos.

Kādas ir skolas intereses?

Salacgrīvā pašvaldību pārstāvei nav atbildes uz šo jautājumu, kamēr skolotāja un vecāku pārstāve runā par mācībām un dažādiem interešu projektiem. Aizkraukles intervijās pašvaldības darbiniecei nav skaidri formulēta viedokļa. Skolas un vecāku pārstāvēm ir visumā

vienots skatījums – skolas intereses ir ikdienas darbs, kam jānodrošina izglītības iegūšana. Tātad, šajās divās vietās, iespējams, pašvaldības neiedomājas, ka skolām pašām varētu būt kādas intereses un vajadzības. Rēzeknē, savukārt, līdzīgs viedoklis ir novērojams pašvaldības un skolotāju starpā, kad abos gadījumos ir runāts par skolēnu iespēju izvēlēties, tas ir, pēc būtības – par savas skolas reklamēšanu.

Kādā veidā pašvaldība īsteno savas intereses izglītības jomā?

Salacgrīvā visas iesaistītās puses ir vienprātis un zina, ka pašvaldība ir veikusi pētījumu (anketēšanu, to pašu, kas aprakstīta šajā atskaitē) un izveidojusi darba grupu savu interešu īstenošanai. Krietni sarežģītāka situācija novērojama Aizkrauklē – vecāki neko nezina par to, kā pašvaldība īsteno savas intereses, vēl vairāk, arī pašvaldības pārstāve nevar pateikt, kādā veidā pašvaldība īsteno savas intereses izglītības jomā. Līdzīgi notiek arī Rēzeknē – pašvaldības pārstāve nevar izteikties par pašvaldības interešu realizācijas mehānismiem.

Kādā veidā vecāki īsteno savas intereses?

Salacgrīvā visi intervējamie uzsver vecāku aktivitāti sava viedokļa, vajadzību un interešu paušanā. Īpaši tiek uzsvērta vecāku loma atsevišķu mazo lauku skolu saglabāšanā. Arī Aizkrauklē intervijās tika pausts līdzīgs viedoklis (gan ar mazāku pārliecību), ka aktīvie vecāki dara, pauž savu viedokli un intereses un tiek uzklausīti, pirmkārt jau skolā, bet nekas netiek minēts par vēršanos pašvaldībā, ko dara Salacgrīvas vecāki. Aizkrauklei gandrīz identiska situācija ir arī Rēzeknē – ja vecāki ir aktīvi, viņi savas domas pauž skolā, bet nevis pašvaldībā.

Kādā veidā skola īsteno savas intereses?

Salacgrīvas intervijās vienīgi pašvaldības darbiniece atbild, ka skolas darbojas dažādos projektos, skolotājam un skolnieku mātei uz šo jautājumu nav atbildes. Lai gan Aizkrauklē, atbildot uz šo jautājumu, skolotāja stāsta par dažādiem mācību priekšmetiem un pulciņiem, ko skolnieki apmeklē, šo atbildi īsti nevar uzskatīt par atbildi uz jautājuma pēc būtības, jo atbilde nav par interešu īstenošanas politiskajiem aspektiem, bet gan par skolas ikdienas darbu. Līdzīgi arī Rēzeknē - neviens no ieintervētajiem cilvēkiem nevarēja atbildēt uz šo jautājumu. Šādas grūtības atbildēt acīmredzot ir saistītas ar to, ka ne pašvaldības darbiniekiem, ne skolotājiem, ne vecākiem neienāk prātā, ka skolai varētu būt intereses, kuras varētu tikt īstenotas, sistemātiski ietekmējot pašvaldības politiskos procesus (tas ir, šķiet, ka par skolu ir pierasts domāt kā par no citu labvēlības tieši atkarīgu izpildītāju).

Kā pašvaldība komunicē?

Salacgrīvā dome rīko iedzīvotāju sapulces, ievieto informāciju internetā, izdod informatīvu avīzīti. No vecāku puses sapulces tiek uztvertas kā nozīmīga iespēja paust savu viedokli. Līdzīgi arī Aizkrauklē tiek izdota avīze un dažkārt rīkotas iedzīvotāju sapulces, ko iedzīvotāji (skolotāji un vecāki) vērtē ļoti pozitīvi, tiek minētas arī dažādās iespējas, kā pašvaldībai darīt zināmas savas sūdzības. Arī rēzeknieši jūtas pietiekami informēti par Domē notiekošo, taču nekas netiek teikts, par to, kā Dome iegūst atgriezenisko saiti (viedokļus, sūdzības utml.).

Vai/kā pašvaldība ņem vērā vecāku intereses?

Rēzeknē paši vecāki nekādas aktivitātes neorganizē, un nav arī skaidrs, kāds būtu „vērā ņemšanas” process. Tāpat arī Aizkrauklē nav ne formālas, ne neformālas procedūras, kuru izpildot vecāki būtu pārliecināti, ka viņu intereses ir ne vien zināmas, bet arī tiks ņemtas vērā. Daļēji labāka situācija ir Salacgrīvā, kur gan vecāki, gan skolotāji ir pārliecināti, ka viņu viedokli zina, taču atbildēs izskanēja arī pesimisms, ka pašvaldība savas intereses lielākoties formulē atšķirīgā veidā, kas neietver vecāku intereses.

Vai notiek sadarbība starp skolām?

Salacgrīvā starp skolām jaušama konkurence, labāka sadarbība dažkārt iznākusi ar Rīgas skolām, piemēram, Svētciema skolai ir sadarbības projekts ar Rīgas Ukrainu vidusskolu. Turpretim Aizkrauklē konkurenci jūt mazāk – skolas sadarbojas, piemēram, skolēnu domē un pašdarbības organizēšanā. Rēzeknē skolas sadarbojas interešu klubā un rīkojot kopīgus koncertus. Kā redzams šāda veida atbildēs, nevienā no pašvaldībām netiek izmantota iespēja kopīgi ietekmēt izglītības politikas procesu pašvaldībā.

Viedokļu un pilotprojekta „Pašvaldību izglītības politika” iegūto datu un apkopojums

Kā jau atskaites sākumā tika minēts, šī pētījuma ietvaros tika izmantoti arī 2001. gada pilotprojekta “Pašvaldības izglītības politikas veidošana” ietvaros visās trijās pašvaldībās veiktā anketēšana, kurā kopumā tika izmantoti 32 anketu un aptaujas lapu komplekti. Šajā nodaļā un pielikumā aprakstītie skaitliskie dati ir savākti šajās aptaujās. Šī projekta vajadzībām tika izmantota tā atbilžu daļa, kurās skolotāji un vecāki atbild uz vieniem un tiem pašiem jautājumiem, kā arī tie jautājumi, kas ļāva izveidot vecāku intereses un vajadzības aprakstošos multifaktoriālos modeļus. Šajā nodaļā apkopota informācija par visās trijās pašvaldībās intervijās noskaidroto iepriekš vākto kvantitatīvo datu kontekstā.

Intervijās un aptauju gaitā iegūtie dati parāda, ka neatkarīgi no pašvaldību atrašanās vietas – ģeogrāfiskā novietojuma un statusa – pilsētas vai novads, ir vērojamas kopīgas iezīmes izglītības jomā. Par izglītību interesēja tikai tie pašvaldību iedzīvotāji, kuriem bērni ir skolas vecumā vai radnieki ir skolotāji. Pārējie ļoti maz vai nemaz interesējas par to, kas notiek izglītības sistēmā valstī un konkrētajā pašvaldībā. Arī priekšvēlēšanu aģitācijās, partiju vai vēlēšanu apvienību pirmsvēlēšanu programmās izglītībai tiek veltīta samērā maza uzmanība. Vairāk tiek runāts un solīta aktīva rīcība dažādās sociālajās jomās, jo tas interesē daudzus. Arī vecāku aktivitāte ir vērtējama lielākoties kā pasīva, jo viņi ir ļoti aizņemti ar naudas pelnīšanu un daudzi ir nobažījušies par to, ka var zaudēt darbu. Tāpēc bērnu skolas gaitām tiek veltīta nepietiekama uzmanība. Par tām sāk pastiprināti interesēties tikai tad, ja ir radušās kādas problēmas. Ja salīdzina vecāku aktivitāti, tad jāatzīmē fakts, ka aktīvāki ir gados vecākie vecāki, bet neaktīvāki ir gados jaunākie, kuriem tad bieži palīgā nāk vecvecāki. Kā laukos tā pilsētā ir vērojama sabiedrības strauja noslāņošanās, kas varētu būt viens no iemesliem, kāpēc vecāki mazāk kā agrāk apmeklē skolas un klases vecāku sapulces, kā arī citus vecākiem domātos pasākumus skolā. Ja arī apmeklē, tad tikai informācijas iegūšanai. Ir arī daļa aktīvu vecāku, kuri atbalsta skolas pasākumus un regulāri interesējas par bērnu veiksmēm vai neveiksmēm. Tie parasti ir arī materiāli nodrošinātākie, dzīvē aktīvākie un veiksmīgākie. Šie un citi faktori negatīvi ietekmē saskaņas veidošanos starp vienas klases, skolas un pašvaldības vecākiem. Vecāki ir spējīgi aizmirst sīkumus un ikdienišķās nesaskaņas, ja runa ir par ļoti kardinālām lietām, kā skolas pastāvēšana vai slēgšana, skolu apvienošana, reorganizēšana vai likvidēšana. Tas izpaužas arī anketēšanā iegūtajos datos, kas parāda, ka visās trijās pašvaldībās skolotāji vēlētos, lai vecāku aktivitāte būtu lielāka (Skat. 1., 2. un 3. tabulu.). Savukārt, ir vecāki, kas uzskata, ka vecāku aktivitātei vajadzētu būt mazākai.

1.tabula. 1. – 4. klases Anketas jautājums: *Kādai pēc Jūsu domām vajadzētu būt vecāku dalībai skolas dzīvē?*

	Aizkraukle		Rēzekne		Salacgrīva	
	Vecāki	Skolotāji	Vecāki	Skolotāji	Vecāki	Skolotāji
Vajadzētu būt lielākai	44,5	72,4	50,6	63,9	81,0	88,9
Ir pietiekama	54,5	27,6	48,3	36,1	16,7	11,1
Vajadzētu būt mazākai	0,9		1,1		2,4	

* Tabulā atspoguļoti %

2. tabula. 5. – 9. klases Anketas jautājums: *Kādai pēc Jūsu domām vajadzētu būt vecāku dalībai skolas dzīvē?*

	Aizkraukle		Rēzekne		Salacgrīva	
	Vecāki	Skolotāji	Vecāki	Skolotāji	Vecāki	Skolotāji
Vajadzētu būt lielākai	64,6	90,6	54,9	69,8	63,6	92,9
Ir pietiekama	35,4	9,4	44,8	30,2	34,5	7,1
Vajadzētu būt mazākai			0,4		1,8	

*Tabulā atspoguļoti %

3. tabula. 10. – 12. klases Anketas jautājums: *Kādai pēc Jūsu domām vajadzētu būt vecāku dalībai skolas dzīvē?*

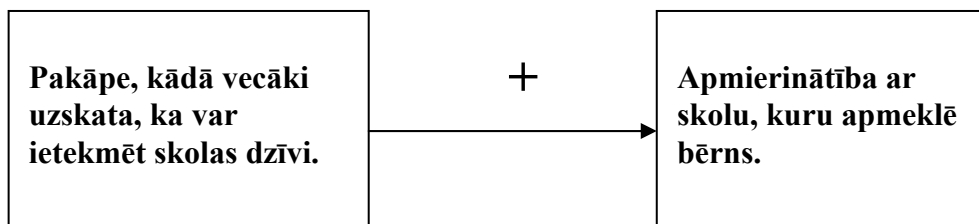
	Aizkraukle		Rēzekne		Salacgrīva	
	Skolotāji	Vecāki	Skolotāji	Vecāki	Skolotāji	Vecāki
Vajadzētu būt lielākai	92,9	67,1	70,3	44,4	85,7	62,3
Ir pietiekama	7,1	30,1	29,7	55,1	14,3	36,4
Vajadzētu būt mazākai		2,7		0,5		1,3

* Tabulā atspoguļoti %

Vērība jāvelta faktam, ka Salacgrīvā, kur visās klašu grupās skolotāji uzskata, ka būtu vēlama lielāka vecāku aktivitāte, tajā pašā laikā ir konstatēts vecāku viedoklis par nevēlamu vecāku pārāk aktīvo iesaistīšanos skolas dzīvē. Te nepārprotami izpaužas nesaskaņas, kas valda vecāku vidū. Šajā jautājumā skolām un pašvaldībai ir darāms sarežģīts un delikāts darbs, lai panāktu vecāku vienotību, lai iedrošinātu visus vecākus uz aktīvāku līdzdalību skolas dzīvē.

Izmantojot visās trijās pašvaldībās dzīvojošo vecāku atbildes uz jautājumu par apmierinātību ar skolu, kurā mācās viņu bērni, un atbildes uz visiem citiem anketas jautājumiem, kas potenciāli varētu ietekmēt apmierinātību, katrai klašu grupai ar datu statistiskās analīzes metožu palīdzību tika izveidots empīriskos datus visoptimālāk aprakstošais modelis. Varam redzēt (skat 1. attēlu.), ka 1.- 4. klašu skolēnu vecākiem kvantitatīvo datu rezultātā izveidotais empīriskais modelis ir visvienkāršākais – tikai viens faktors ietekmē pakāpi, kādā pēc vecāku uzskatiem viņi var ietekmēt skolas dzīvi, nosakot to, cik apmierināti vai neapmierināti ir vecāki ar bērna apmeklēto

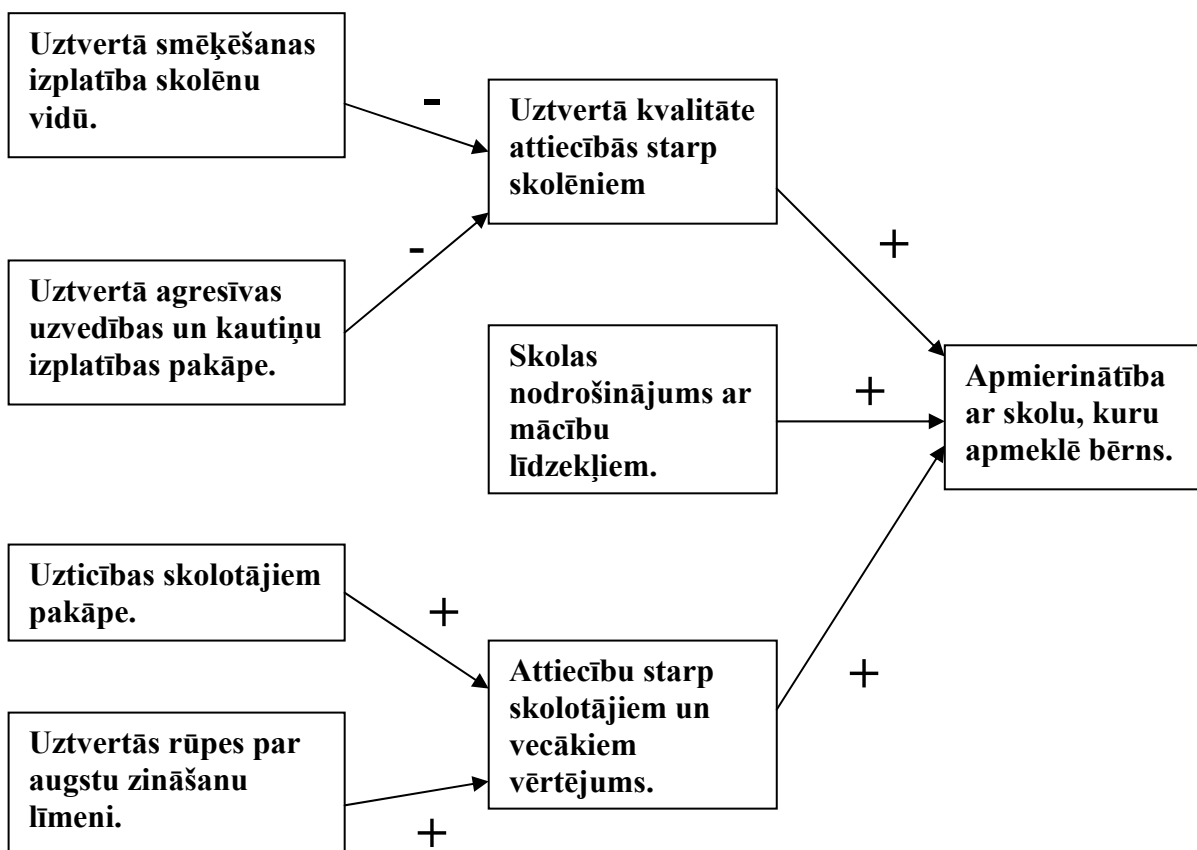
skolu.

1. attēls. 1. – 4. klašu vecāku apmierinātības ar skolu, kuru apmeklē bērns, ietekmējošais faktors.

Vecāku apmierinātība ir lielāka, tādēļ, ka, pēc vecāku uzskatiem, lielāka ir viņu iespēja ietekmēt skolas dzīvi un to ietekmē vienīgi šis faktors.

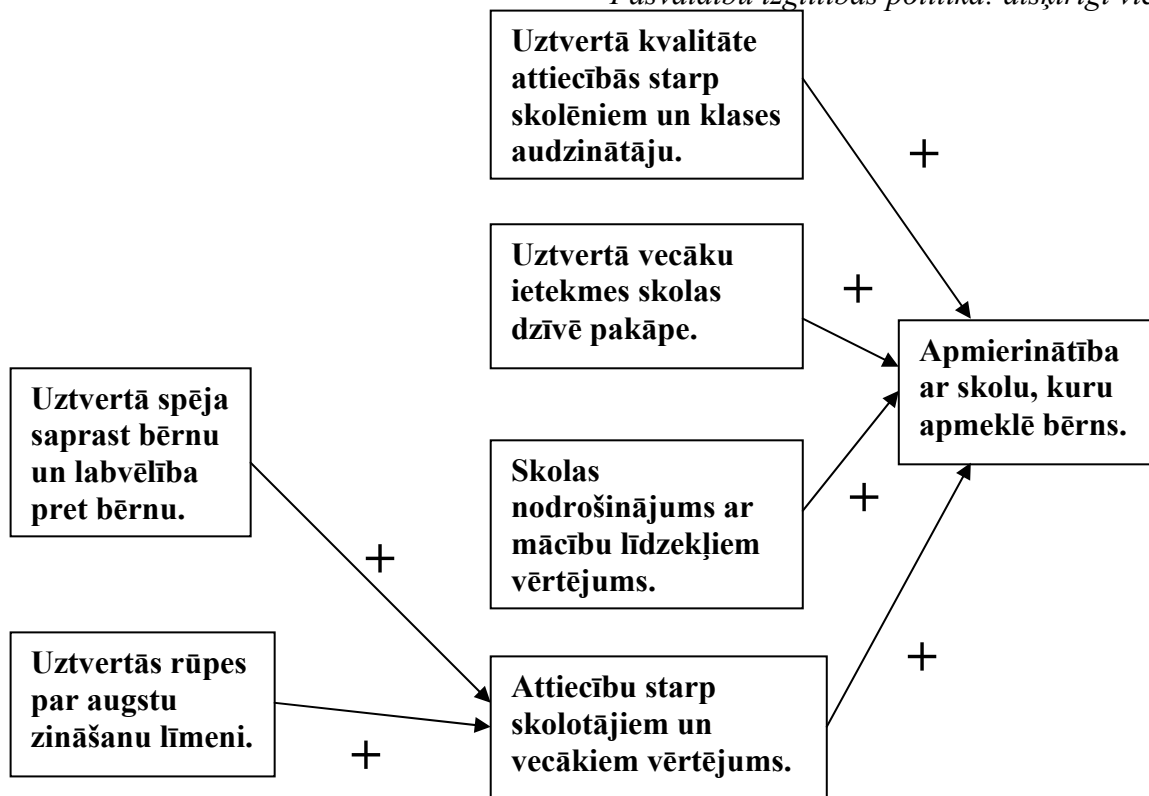
Savukārt, 5. – 9. klašu apmierinātība ar skolu, kuru apmeklē bērns, ietekmē daudz vairāk faktoru un to ietekme ne vienmēr ir pozitīva (skat. 2. attēlu.). Kā redzams, pastāv daudz vairāk faktoru, kas ietekmē vecāku apmierinātību ar bērna apmeklēto skolu. Tieša pozitīva saistība pastāv starp apmierinātību un to, cik lielā mērā vecāki uzskata, ka attiecības starp skolēniem ir kvalitatīvas, ka skola ir labi nodrošināta ar mācību līdzekļiem, un, ka starp skolotājiem un skolēniem valda pozitīvas attiecības. Savukārt svarīgākie attiecību kvalitātes starp skolēniem ietekmētāji ir smēķēšanas izplatības un kautiņu biežuma vērtējums – jo abi pēdējie vecāku skatījumā izplatītāki, jo zemāk tiek vērtēta attiecību starp skolēniem kvalitāte skolā, - un pastarpināti arī apmierinātība ar skolu kopumā. Savukārt attiecības starp skolotājiem un vecākiem ietekmē tas, cik lielā mērā vecāki uzticas skolotājiem un tas, cik lielā mērā vecākiem šķiet, ka skolotāji rūpējas par labām skolēnu zināšanām. Tādējādi divi pēdējie pastarpināti ietekmē apmierinātību ar skolu kopumā.

2. attēls. 5.-9. klašu vecāku apmierinātības ar skolu, kuru apmeklē bērns, ietekmējošie faktori

10. – 12. klašu vecāku apmierinātību ar skolu, kurā mācās bērns, vislabāk apraksta cits modelis (skat 3. attēlu.). Tiešā veidā vecāku apmierinātību ar skolu ietekmē vecāku viedoklis par attiecību starp skolēniem un klases audzinātāju kvalitāti, priekšstats par to, cik lielā mērā vecāki spēj ietekmēt skolā notiekošo, viedoklis par skolas nodrošinājumu ar mācību līdzekļiem un vecāku - skolotāju attiecību kvalitātes vērtējums. Savukārt pēdējo faktoru ietekmē tas, cik lielā mērā, pēc vecāku domām, skolotāji spēj saprast bērnu un būt labvēlīgi pret viņu, kā arī, cik lielā mērā skolotāji rūpējas par bērnu zināšanu līmeni.

Šajā klašu grupā attiecību starp skolotājiem un vecākiem vērtējums ir augstāks, ja vecāki ir uztvēruši, ka skolotāji spēj saprast skolēnus un ir pret viņiem labvēlīgi, kā arī ir uztvēruši skolotāju rūpes par augstu zināšanu kvalitāti. Bez tam apmierinājumu ar skolu, kurā mācās bērns, pozitīvi ietekmē uztvertā skolēnu un klases audzinātāju attiecību kvalitāte, kā arī vecāku ietekmes skolas dzīvē pakāpes vērtējums. Apmierinātību palielina labs skolas nodrošinājums ar mācību līdzekļiem.

3. attēls. 10. – 12. klašu vecāku apmierinātības ar skolu, kuru apmeklē bērns, ietekmējošie faktori.

Par to, kādas izmaiņas būtu vēlamas skolā, kurā mācās bērni vai kur respondents strādā par skolotāju, kvantitatīvajos pētījumos iegūti dati, kuri liecina, ka visās klašu grupās un visās pašvaldībās skolotāju un vecāku viedokļi ir vienādi. Dominante visās klašu grupās, visās pašvaldībās un visās sociālajās grupās ir savstarpējās palīdzības un tolerances attīstīšana (skat. 4., 5. un 6. tabulu.). Nākošās vēlamās pārmaiņas ir vienādu iespēju radīšana dzīves startam skolēniem no dažādām vidēm. Kā trešās ir patstāvības iemaņu, atjautības un uzņēmības attīstīšana. Arī intervijās, runājot par to, kas ir laba skola, akcents tiek likts un labām attiecībām starp skolēniem, skolēniem un skolotājiem. Par ļoti nozīmīgām tiek uzskatītas attiecības starp skolēniem un klases audzinātāju. Ir svarīgi, lai bērns skolā justos labi. Īpaša nepieciešamība, ko diktē sabiedrības attīstība un pasaules globalizācijas tendences, ir savstarpējās palīdzības un tolerances attīstīšana, kas svarīga mūsdienās, lai dzīvotu sabiedrībā ar dažādi domājošiem un citādi atšķirīgiem cilvēkiem. Ļoti būtiska visiem respondentiem šķiet vienādu apstākļu radīšana dzīves startam skolēniem no dažādiem sociālajiem grupām, jo vērojama strauja sabiedrības noslāņošanās, kuru izraisa ekonomiskās dzīves kardinālās pārmaiņas. Izglītības iestādēm sadarbībā ar pašvaldībām jānodrošina, lai trūcīgo ģimeņu bērni varētu iegūt izglītību. Nākošais akcents tiek likts uz patstāvības iemaņu, atjautības un uzņēmības attīstīšanu, bez kurām nav iedomājama veiksmīga mūsdienu cilvēku dzīve. Arī intervijās vecāki uzsver, ka skolā ir nepieciešams mācīt ne tikai tradicionālos

priekšmetus, bet arī psiholoģiju, karjeras veidošanas principus, saskarsmi un citas dzīvei nepieciešamās zināšanas.

4. tabula. 1.-4. klases

Anketas jautājums: *Kas būtu jāmaina skolā, kurā Jūs strādājat? Kurās jomās būtu jāveic izmaiņas?*

Anketas jautājums: *Kas būtu jāmaina skolā, kurā mācās Jūsu bērns? Kurām jomām skolā būtu jāpievērš lielāka uzmanība nekā līdz šim?*

	Aizkraukle		Rēzekne		Salacgrīva	
	Vecāki	Skolotāji	Vecāki	Skolotāji	Vecāki	Skolotāji
Savstarpējās palīdzības un tolerances attīstīšanai	30,8	58,6	43,8	43,2	48,8	66,7
Vienādu iespēju radīšanai dzīves sītam skolēniem no dažādām vidēm	23,4	13,8	21,0	19,8	26,8	11,1
Patstāvības iemaņu, atjautības, uzņēmības attīstīšanai	15,9	17,2	21,0	17,3	17,1	22,2
Interesu, hobiju attīstīšanai	9,3		6,8	7,4	2,4	
Sociālo iemaņu veidošanai (saskarsmes kultūra, gaumes attīstīšana)	5,6	6,9	3,4	2,5	2,4	
Skolēnu ticības sev un savām spējām veidošanai	5,6	3,4	1,1	4,9		
Personīgās kultūras un rakstura veidošanai	3,7		0,6	3,7		
Vispārējo zināšanu augsta līmeņa iegūšanai	2,8		1,1		2,4	
Veselīga dzīvesveida veicināšanai	2,8		1,1	1,2		

* Tabulā atspoguļoti %

5.tabula. 5.-9. klases

Anketas jautājums: *Kas būtu jāmaina skolā, kurā Jūs strādājat? Kurās jomās būtu jāveic izmaiņas?*

Anketas jautājums: *Kas būtu jāmaina skolā, kurā mācās Jūsu bērns? Kurām jomām skolā būtu jāpievērš lielāka uzmanība nekā līdz šim?*

	Aizkraukle		Rēzekne		Salacgrīva	
	Vecāki	Skolotāji	Vecāki	Skolotāji	Vecāki	Skolotāji
Savstarpējās palīdzības un tolerances attīstīšanai	19,3	82,4	20,4	51,3	28,6	53,3
Vienādu iespēju radīšanai dzīves startam skolēniem no dažādām vidēm	15,1	2,9	22,2	15,6	16,1	20,0
Patstāvības, atjautības, uzņēmības attīstīšanai	18,1	5,9	23,6	13,8	30,4	
Interesešu, hobiju attīstīšanai	3,6	2,9	10,5	13,8	8,9	6,7
Sociālo iemaņu veidošanai (saskarsmes kultūra, sadarbība)	1,8	5,9	8,0	2,5		20,0
Veselīga dzīvesveida veicināšanai	20,5					
Iemaņas datora izmantošanai	2,4		8,7	1,3	7,1	
Skolēnu ticības sev un savām spējām veidošanai	6,0		4,4		7,1	
Vispārējo zināšanu augsta līmeņa iegūšanai	9,0		0,4			
Personīgās kultūras un rakstura veidošanai	3,6		0,7	1,3		
Iemaņas personīgo darījumu kārtīšanai iestādēs, bankās utml	0,6		0,7	0,6	1,8	
Sagatavošanai eksāmeniem			0,4			

* Tabulā atspoguļoti %

6. tabula. 10.-12. klases

Anketas jautājums: *Kas būtu jāmaina skolā, kurā Jūs strādājat? Kurās jomās būtu jāveic izmaiņas?*

Anketas jautājums: *Kas būtu jāmaina skolā, kurā mācās Jūsu bērns? Kurām jomām skolā būtu jāpievērš lielāka uzmanība nekā līdz šim?*

	Aizkraukle		Rēzekne		Salacgrīva	
	Skolotāji	Vecāki	Skolotāji	Vecāki	Skolotāji	Vecāki
Savstarpējās palīdzības un tolerances attīstīšanai	55,2	35,6	44,4	26,0	57,1	22,1
Vienādu iespēju radīšanai dzīves startam jauniešiem no dažādām vidēm	13,8	21,9	21,2	16,8	28,6	24,7
Patstāvības, atjautības, uzņēmības attīstīšanai	13,8	12,3	15,2	14,9	14,3	24,7
Interesešu, hobiju attīstīšanai	10,3	6,8	9,3	9,6		7,8
Sociālo iemaņu veidošanai (saskarsmes kultūra, sadarbība)	6,9	9,6	5,3	13,5		6,5
Iemaņas datora izmantošanai		5,5	1,3	8,7		6,5
Skolēnu ticības sev un savām spējām veidošanai		1,4	0,7	5,3		3,9
Iemaņas personīgo darījumu kārtīšanai iestādēs, bankās utml		4,1	1,3	2,9		
Vispārējo zināšanu augsta līmeņa iegūšanai		1,4	0,7	1,0		1,3
Sagatavošanai eksāmeniem		1,4		1,0		1,3
Personīgās kultūras un rakstura veidošanai				0,5		1,3
Veselīga dzīvesveida veicināšanai			0,7			

* Tabulā atspoguļoti %

Viedokļu nesaskaņa redzama jautājumā par pirmskolas izglītības iestādēm. Skolotāji uzskata, ka lielāka uzmanība būtu jāvelta bērnu ticības sev un savām spējām veidošanai (Rēzeknē - 45,5 %; Aizkrauklē – 45,8 %), kā arī interešu un hobiju attīstīšanai (Rēzeknē – 28,9 %; Aizkrauklē – 16,7 %), bet vairums vecāku šajās pašvaldībās, kā arī skolotāji Salacgrīvas novadā domā, ka pirmskolas izglītības iestādes ir drošu laika pavadīšanas formu nodrošināšanai, vecākiem esot darbā. Tas var būt viens no iespējamo pretrunu un nesaprašanās faktoriem, jo, pretēji bērnu turpmākās izglītības interesēm, pirmskola tiek uzskatīta par bērnu aprūpes, nevis izglītības iestādi. Pētījums uzskatāmi parāda diametrāli pretējos viedokļus par vienām un tām pašām lietām un norisēm. Pētījums būs ieguvums tajās pašvaldībās, kurās ar to rūpīgi iepazīsies un nekavējoties uzsāks viedokļu saskaņošanu par dažādiem jautājumiem izglītības jomā.

Uzskatos par to, kas ir laba skola, valda dažādība. No sniegtajām atbildēm var saprast, ka respondenti par šo jautājumu ir domājuši ne vienu reizi vien. Tāpēc viedokļi ir izkristalizējušies skaidri un tieši, ar jūtamu skaudras pieredzes ietekmi. Akcents tiek likts uz bērnu drošību skolā, lai tajās nenotiktu fiziska vai garīga vardarbība. It sevišķi uzmanība tam jāvelta jaunākajās klasēs. Bieži respondenti uzsver labvēlīgo savstarpējo attiecību starp skolēniem un skolotājiem lielo nozīmi, kā arī starp skolēniem valdošo attiecību ietekmi uz skolēnu vēlmi mācīties, iet uz skolu. Savstarpējo attiecību vērtējums tika pausts arī anketās (Skat. 7., 8. un 9. tabulu.). Attiecību vērtējumu vidējie aritmētiskie parāda, ka savstarpējās attiecības visumā tiek vērtētas kā viduvējas, jo aritmētiskie vidējie ir robežās no 2,11 līdz 3,1. Būtiskas atšķirības ir Rēzeknes skolotāju un vecāku vērtējumā par skolotāju un skolas vadības attiecībām 1. – 4. klašu grupā. Tas varētu tikt skaidrots ar to, ka vecāki šīs attiecības nevar novērtēt pietiekami objektīvi vai arī to ir ietekmējusi novērotā skolotāju attieksme pret vadību. Izteikti atšķirīgs ir Salacgrīvas skolotāju un vecāku vērtējums par attiecībām starp skolotājiem, kā arī skolotājiem un skolas vadību 1. – 4. un 5. – 9. klašu grupās. Vecāku vērtējums ir zemāks, kurš, savukārt, ir augstāks, šīs attiecības vērtējot, 10. – 12. klašu grupā.

7. tabula.1. – 4. klases

Anketas jautājums: *Kā Jūs vērtējat kopumā attiecības starp...*

Attiecības starp:	Aizkraukle		Rēzekne		Salacgrīva	
	Vecāki	Skolotāji	Skolotāji	Vecāki	Vecāki	Skolotāji
Skolēniem	2,22	2,48	2,80	2,67	2,40	2,11
Skolēniem un skolotājiem	2,72	2,93	3,00	2,91	2,56	2,63
Skolotājiem	2,83	2,83	3,06	2,90	2,49	2,89
Skolotājiem un skolas vadību	2,82	2,72	3,10	2,82	2,62	3,00
Skolotājiem un vecākiem	2,97	2,86	2,88	3,14	2,78	2,33
Vecākiem un bērniem	2,87	2,74	2,67	3,09	2,85	2,11

* tabulā attēloti aritmētiskie vidējie, kuru aprēķināšanai izmantota skala no 1 līdz 4, kur 1 – „ir sliktas attiecības”, bet 4 – „ir ļoti labas attiecības”.

** kursīvā doti tie vidējie, starp kuriem ir statistiski nozīmīgas atšķirības.

8. tabula. 5. – 9. klases Anketas jautājums: *Kā Jūs vērtējat kopumā attiecības starp...*

Attiecības starp:	Aizkraukle		Rēzekne		Salacgrīva	
	Vecāki	Skolotāji	Skolotāji	Vecāki	Vecāki	Skolotāji
Skolēniem	2,30	2,35	2,44	2,66	2,09	2,20
Skolēniem un skolotājiem	2,43	2,76	2,56	2,75	2,39	2,67
Skolotājiem	2,71	2,76	2,77	3,08	2,36	3,00
Skolotājiem un skolas vadību	2,78	2,91	2,82	3,11	2,50	2,93
Skolotājiem un vecākiem	2,57	2,58	2,89	2,74	2,38	2,27

* tabulā attēloti aritmētiskie vidējie, kuru aprēķināšanai izmantota skala no 1 līdz 4, kur 1 – „ir sliktas attiecības”, bet 4 – „ir ļoti labas attiecības”.

** kursīvā doti tie vidējie, starp kuriem ir statistiski nozīmīgas atšķirības.

9. tabula. 10. – 12. klases Anketas jautājums: *Kā Jūs vērtējat kopumā attiecības starp...*

Attiecības starp:	Aizkraukle		Rēzekne		Salacgrīva	
	Vecāki	Skolotāji	Skolotāji	Vecāki	Vecāki	Skolotāji
Skolēniem	2,33	2,47	2,76	2,65	2,29	2,47
Skolēniem un klases audzinātāju	2,67	2,81	2,88	3,03	2,43	2,85
Skolēniem un skolotājiem		2,38		2,61		2,39
Skolotājiem	2,59	2,53	3,14	2,76	2,71	2,49
Skolotājiem un skolas vadību	2,75	2,55	3,10	2,79	3,00	2,58
Skolotājiem un vecākiem	2,22	2,53	2,74	2,85	1,86	2,55
Vecākiem un bērniem	2,35	2,85	2,61	2,83	2,29	2,86

* tabulā attēloti aritmētiskie vidējie, kuru aprēķināšanai izmantota skala no 1 līdz 4, kur 1 – „ir sliktas attiecības”, bet 4 – „ir ļoti labas attiecības”.

** kursīvā doti tie vidējie, starp kuriem ir statistiski nozīmīgas atšķirības.

Tiek akcentēta lauku bērnu sarežģītā ienākšana pilsētas skolās, kurai traucē tajās valdošā pilsētnieciskā attieksme pret lauku bērniem. Tā prasa lielāku iejūtību un ieinteresētību no skolotāju puses, lai adaptācija notiktu ātrāk un bez sarežģījumiem. Par to, vai bērniem labāk būtu ātrāk sākt mācīties pilsētas skolās, domas dalās. Daļa intervēto uzskata, ka mazajās lauku skolās valda īpaši sirsnīga un iejūtīga atmosfēra, kas labvēlīgi ietekmē bērna kā personības veidošanos. Šādai nostājai ir arī būtiski vecāku finansiālie apsvērumi, jo ne visiem vecākiem ir pietiekoši daudz līdzekļu, lai pietiktu transporta biļešu iegādei un kabatas naudai. Tomēr tiek izteikts arī pretējs viedoklis, ka labāk ir, ja bērns skolas gaitas uzsāk pilsētas skolā, jo ātrāk pierod pie pilsētas dzīves, kā arī nebaidās no pilsētniekiem.

Intervējamie nelabprāt nosauc kādu no pašvaldībā esošajām skolām kā labāko, uzsverot, ka katrai skolai ir kaut kas labs un ir varbūt ne tik labs, ka katrā skolā ir labi skolotāji un tai ir sava nepārvērtējama nozīmē apkārtējā sabiedrībā. Runājot par to, kas skolās būtu pilnveidojams, anketās parādās izteikta tendence, ka skolās būtu jāuzlabo, pirmkārt, audzināšana savstarpējās palīdzības un tolerances attīstīšanā, otrkārt, jāpievērš uzmanība vienādu iespēju radīšanai dzīves startam skolēniem no dažādi situētām ģimenēm un, treškārt, patstāvības iemaņu, atjautības un uzmanības attīstīšanai. Šo trīs virzienu dominante ir novērojama visās trīs pašvaldībās un visās trīs klašu grupās. Tas izskan arī vecāku domās par

to, kas ir laba skola, jo vecāki uzskata, ka labā skolā jā māca ne tikai tradicionālie mācību priekšmeti, bet arī saskarsme un citas patreizējai dzīvei aktuālas lietas.

Intervijās noskaidrojās, ka respondenti maz ir domājuši par jēdzienu “izglītības intereses.” Tas ir svešs un ikdienā maz lietots, tāpēc atbildēs parasti dzirdamas domas par pašvaldības pienākumiem, par bērnu iespējām un citas.

Plašu atbilžu klāstu respondenti sniedz jautājumā par pašvaldību komunicēšanu ar iedzīvotājiem. Visi aptaujātie pašvaldību darbinieki ir zinoši par to, kā pašvaldība komunicē ar saviem iedzīvotājiem. Viņi uzsver, ka iespēju robežās tiek darīts daudz, lai labāk informētu pašvaldības iedzīvotājus par notiekošo pašvaldībā, par pieņemtajiem lēmumiem, par gaidāmo nākotnē. Informēšanai tiek izmantoti vietējie preses izdevumi, radio, televīzija un citas iespējas. Visās pašvaldībās tiek izdots speciāls izdevums, kurš sniedz informāciju par pašvaldības lēmumiem un aktualitātēm. Tiek rīkotas arī iedzīvotāju sapulces, kurās gan mazāk tiek runāts par izglītības jautājumiem, bet gan par sadzīves un sociālajiem jautājumiem, jo par tiem interesējas visi. Respondenti atzīst, ka visi tie, kas vēlas kaut ko uzzināt, to var arī izdarīt. Savādāk ir ar ierosinājumiem un sūdzībām. Ne vienmēr tās tiek pateiktas vai uzrakstītas. Novērojama neapmierināto kurnēšana, amatpersonām nedzirdot. Informētība ir lielāka tajās pašvaldībās, kur iedzīvotāji izvietojušies kompaktāk un tāpēc viens otru labi zina un pazīst. Pretēji tas ir jaunizveidotajās pašvaldībās, kur cilvēki viens otru nepazīst un viņu starpā valda pat vēsturiski aizspriedumi un augstprātība. Informācijas iegūšanai it īpaši laukos traucē neregulārais sabiedriskais transports vai tā trūkums. Tāpat arī iespējas izmantot fiksētos telefonus un mobilos telefonus, kā arī internetu ir ļoti ierobežotas.

Rēzeknē un Aizkrauklē ir izveidotas jauniešu domes, kurās piedalās visu pašvaldībā esošo skolu skolēni, ieskaitot arī arodskolu audzēkņus. Pašvaldību darbinieki iespēju robežās tiek ar jauniešiem, lai informētu par notiekošo, izstāstītu nākotnes ieceres un iespējas, paustu savu viedokli, diskutētu un uzklausītu jauniešu teikto. Tā ir nenovērtējama demokrātijas un atbildības skola jaunajiem pašvaldības iedzīvotājiem.

Apkopojot kvantitatīvo un kvalitatīvo pētījumu datus redzam, ka iedzīvotāju ieinteresētība par izglītības jautājumiem ir lielāka, ja pašvaldībā ir samilzušās problēmas šajā jomā vai tās šajā laikā tiek risinātas (kā tas pašlaik ir Salacgrīvas novadā sakarā ar Svētcieņa pamatskolas iespējamo likvidāciju un Rēzeknē – ar ģimnāzijas un komercskolas apvienošanu). Iedzīvotāju aktivitāte ir lielāka arī tajās pašvaldībās, kur notikušas pārmaiņas sakarā ar pašvaldību teritoriālo reformu. Tas spilgti izpaužas Salacgrīvā. Aktuāls jautājums visās pašvaldībās ir izglītības iestāžu pastāvēšana un attīstība. Šo problēmu parasti pašvaldības cenšas risināt, izmantojot diemžēl tikai grāmatvedības metodes, apskatot tikai vienas vai otras skolas izmaksas, bet neiedziļinoties pamatīgākā situācijas analīzē un

necenšoties prognozēt nākotni. Bieži vien, aizstāvot pašvaldību viedokli, tiek piesaukta ekonomika vai ekonomija, neizprotot to, ka tikai ar grāmatvedības datu izmantošanu nevar pamatot kādas skolas pastāvēšanas ekonomisko neizdevīgumu. Lai pamatotu konkrētas skolas ekonomisko izdevīgumu vai neizdevīgumu bez izmaksām, ko parāda grāmatvedība, ir jāveic rūpīga situācijas, kurā atrodas skola, analīze, ņemot vērā skolas kā kultūras centra nozīmi (it sevišķi laukos), darbavietas tajā un ar to saistīto nodokļu ienākšanu pašvaldības kasē, iedzīvotāju piesaiste noteiktai apdzīvotai vietai ap šo skolu un daudzi citi faktori.

Nobeigums

Kā uzskata pilotprojekta „Pašvaldības izglītības politika” vadītāja Jana Lejiņa, projekta laikā pašvaldības atšķīrās pēc tā, cik liela bija interese par projektu. Piemēram, Salacgrīvā projekta dalībnieku interese un iesaistītības pakāpe bija visaugstākā, pašvaldības pārstāvjiem bija konceptuāls priekšstats par izglītības attīstību. Bez tam, Salacgrīvā, salīdzinot ar citām projektā iesaistītajām pašvaldībām, daudz lielākā mērā pilotprojektā iesaistījās skolnieki. Rēzeknē projekta norise bija ļoti labi organizēta, taču attieksme bija formālāka. Atšķirtās arī pašas pašvaldības iesaistītības pakāpe – piemēram, Rēzeknē (kā relatīvi lielā pašvaldībā) pati pašvaldība maz iesaistās, kamēr lielāko darbu padara izglītības pārvalde.

Pilotprojekts ir pierādījis, ka pats izglītības politikas pētīšanas fakts var izraisīt viedokļu apmaiņu starp ieinteresētajām pusēm. Pat ja uzreiz visas zināšanas par citu viedokļiem nepārtop politiskā rīcībā, rodas konstruktīvāka gaisotne tālākai sadarbībai un visus apmierinošas attīstības scenārijiem.

Pielikumi

1. pielikums.

Interviju pamatjautājumi.

Visiem intervētajiem – pašvaldību darbiniekiem, skolotājiem un vecākiem - tika uzdoti vieni un tie paši pamatjautājumi:

- Kas ir laba skola?
- Kura no jūsu pašvaldības skolām ir laba?
- Vai skolēni no mazajām skolām “pārvietojas” uz centra skolām?
- Kādas ir pašvaldību izglītības intereses?
- Kādas ir vecāku izglītības intereses?
- Kādas ir skolu izglītības intereses?
- Kādā veidā pašvaldība īsteno savas intereses?
- Kādā veidā vecāki īsteno savas intereses?
- Kādā veidā skola īsteno savas intereses?
- Kā pašvaldība komunicē?
- Vai / kā pašvaldība ņem vērā vecāku intereses?

2.pielikums

Intervijas Salacgrīvā.

Interviju mērķis: Noskaidrot kā pašvaldības izglītības politiku saprot un vērtē pārstāvji no dažādām sociālajām grupām: pašvaldības darbiniece, skolotāja, divu skolēnu māte.

Intervētāji: Ivars Austers, Agris Upenieks.

Interviju norises laiks un vieta: 15.06.2004. Ar pašvaldības darbinieci un skolotāju intervijas notiek Salacgrīvas pašvaldības telpās, bet ar divu skolēnu māti – dzīvoklī Svētcieņā. Intervija ar pašvaldības darbinieci un skolotāju notiek vienlaicīgi.

Uz interviju uzaicinātie labprāt iesaistījās sarunā un pauda savu viedokli par vietējām izglītības iestādēm un pašvaldības izglītības politiku un tās darbību vispār, kā arī izrādīja lielu, pamatotu ieinteresētību par jau veikto pētījuma etapu un tajā iegūtajiem rezultātiem un secinājumiem. Sarunas sākumā Salacgrīvas pašvaldības telpās ar Svētcieņa skolotāju un pašvaldības darbinieci nedaudz traucēja tas, ka intervija notika vienlaicīgi. Tas sākotnēji izraisīja papildus spriedzi, kas ātri tika pārvarēta un rezultātā raisījās spraiga un atraisīta viedokļu apmaiņa.

Kas ir laba skola?

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolēnu māte
Laba skola – skola, kur bērns jūtas labi, kur skolotājs var atrast kontaktu, lai skola palīdz adaptēties ārpus mājas vidē, lai būtu iespējas papildus mācībām.	Laba skola ir tur, kur bērns jūtas labi.	Tāda skola, kur es aizsūtu savu bērnu un viņš ir drošībā, ka es zinu, ka viņam tiks iedotas tās zināšanas, kuras viņam ir vajadzīgas dzīvei, ne tikai teiksim tik daudz varbūt arī tās zināšanas kā matemātika, latviešu valoda, arī saskarsme un pārējās lietas, kas tagad ir svarīgas, lai viņš tiktu uzklausīts skolā, saprasts.

1. jautājums. **Kura no jūsu pašvaldības skolām, jūsuprāt, ir laba?**

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolēnu māte
To būtu jāprasa Izglītības pārvaldei, kas varētu novērtēt zināšanu līmeni. Es domāju, ka visas pašvaldībā esošās skolas ir labas.	Katrā skolā ir kaut kas savādāks, katrā skolā ir kaut kas noteikti labs un, protams, ir kaut kas mazāk labs, un varbūt arī slikts. Es esmu daudz redzējusi citas skolas, pieredzes apmaiņās tiekoties ar kolēģiem. Var uzreiz just, kur ir tās labās, stiprās puses un kur ir tās negatīvās. Mani bērni ir mācījušies vairākās skolās, tāpēc es kā vecāks varu salīdzināt skolas, kā māca vienā, kā tas notiek citā skolā.	Ja mēs apskatītos tā projekta ietvaros to analīzi, tad, ja salīdzinām visas trīs skolas, redzam, ka viņa ir līdzvērtīga. Tad sliktās un labās puses, kas tur tika izdalītas, ir visās trijās skolās gandrīz vienlīdz vienādas. Par atšķirībām. Es nevaru kā vecāks izvērtēt, kura no tām ir labāka. Tad, kad es piedalījos tajā projektā, man bija doma, uzzināt vai tas, ka mans bērns mācās Svētcieņā, kura skaitās maza skola, ietekmē viņa zināšanas, vai ne. Var būt, ja mācās lielā skolā, lielā kolektīvā, zināšanas ir labākas. Varbūt tur skolotāji ir labāki. Pēc rezultātiem spriežot, var redzēt, ka tas ir vienalga, kurā skolā mācās.

2. jautājums. Vai skolēni no mazām skolām “pārvietojas” uz centra skolām?

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolēnu māte
Tā tas arī ir. Es pieļauju, ka daļa tā ir vecāku vēlme un daļa tā ir bērnu vēlme, jo ja tam bērnam kaut kas patīcis un viņš ir nonācis saskarē ar citiem bērniem un uzzinājis, kā citur māca savādāk, tad notiek izvēle. Ir bērni, kas izvēlas mācīties arī citur: Rīgā, Valmierā, Cēsīs...	Tāda vēlme īpaši nav. Salacgrīvas pašvaldības pamatskolām Svētcimā un Korģenē nedraud tas, ka vecāki izvēlēšies savus bērnus sūtīt jau no pirmās klases un Salacgrīvas vidusskolu, jo vecāki pirmajās klasītēs grib savu bērnu atstāt mājām tuvajās skolā, jo biedē pilsētnieciskā attieksme pret lauku bērniem Salacgrīvas vidusskolā.	Te katrs bērns tiek uzskatīts par personību, viņš tiek uzklauts un viņa īpatnības tiek ņemtas vērā. Ne katrs var mācīties lielā skolā un lielā kolektīvā. Tie, kuri ir gribējuši aiziet uz šo lielo skolu, viņi jau sen ir aizgājuši. Šeit ir palikuši tie bērni, kuri šo skolu atbalsta. Te ir tuvu, es esmu droša, ka viņš ir drošībā. Ar Salacgrīvas skolotājiem grūtāk kontaktēties ar skolotājiem, jo tālu un nav ikdienišķu tikšanās uz ielas un citur.

3. jautājums. Kādas ir pašvaldības izglītības intereses?

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolēnu māte
Mazās skolas ir jā saglabā, jo tajā vietā kultūras dzīve ir saistīta ar skolu. Ja skolas nav, tad kaut kas ļoti trūkst. Ja tam jautājumam pieiet tā ekonomiskāk, tad tas viedoklis ir savādāks. Salīdzinoši tuvu esot divām skolām, tas nav pašvaldībai ekonomiski izdevīgi. Šajā momentā mūsu pašvaldībā ir diezgan lielas cīņas. Tālāk no Salacgrīvas arī satiksme ir sliktāka. Darba grupās tiek apskatīti visādi varianti – vai paliktu visas deviņas klases, vai sešas, vai četras. Diskusijas ir lielas – liek visus plusus un mīnus pie katra varianta. Ja skatās tikai no sausiem skaitļiem, tad ekonomists skatās uz to kādas ir izmaksas. Diemžēl dzimstība samazinās. Tas ir visā valstī. Ja skola ir celta 800 bērniem un tagad ir 600 pāri, tad izmaksas palielinās. Ir gadi, kad nepietiks bērnu, lai būtu 1. klase. Būs jāveido apvienotās klases. Šaubos, vai tad bērns ir ieguvējs, un pedagogam viegli strādāt.	Neatbalstu tādu ekonomiku un ekonomiju, kur ekonomē uz cilvēku rēķina. Tāda ekonomija nekad nekādu labumu nedos. Jā, var jau skaitīt skaitļus, rēķināt, bet arī tie aprēķini diezko neliecina, ka kāda ekonomija var sanākt, jo summas, kas tiek patērētas, nav nemaz tik ekonomiski lielas, lai kaut ko atrisinātu visā pašvaldībā, ja likvidē Svētcima pamatskolu. Likvidējot to skolu, faktiski mēs zaudēsim daudz cilvēkus. Cilvēki aizies projām un iet jau tagad, jo šeit darbavietu nav. Vecākiem iztikas līdzekļu trūkst. Mēs zaudējam cilvēkus. Ja tiek likvidēta skola, tad vēl pasliktinās šis stāvoklis. Bērni no laukiem, viņi ir tomēr diezgan tādā, sliktākā stāvoklī, apstākļi arī ir sliktāki - viņam uz pilsētas skolu braukt. Viņš tiek morāli traumēts. Mums ir dažādi tie bērni. Mazās klases – es atceros arī tādus laikus (Tas bija 90-tajos gados.), kad pastāvēja klasītes ar 4, 5 bērniem, un mēs izdzīvojām, tagad mums ir lielās klases. Ja paskatās dzimstību, tad ir gadi, kad bērnu ir mazāk, bet pēc tam atkal ir pietiekoši, lai atvērtu 1. klasi. Kāpēc to neņemt vērā, plānojot Salacgrīvas attīstību?	Es nezinu, vai vispār pašvaldībai ir kāda nostāja izglītības jomā. Tas nav nonācis varbūt līdz vecākiem. Viņi to nav nekur izteikuši, kāda ir viņu izglītības koncepcija. Es kā vecāks to nezinu, ko viņi domā darīt ar šīm skolām, vai viņi tās taisās likvidēt, vai apvienot un savienot. Mums tas netiek teikts. Arī tajā vienā sēdē, kur vecāki uzstāja, vai mūsu skolu nākošgad likvidēs vai atstās, mums pašvaldības pārstāvis tikai teica, kurš jums to ir teicis, ka jūs likvidēs, neviens taču nav teicis, bet sabiedrībā tas virmo. Tas lēmums laikam tika apturēts. Kaut ko jau viņi domā, bet vai iedzīvotāji to zina, nē.

4. jautājums. **Kādas ir vecāku intereses?**

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolēnu māte
Bērniem un vecākiem ir mazlietiņ savādāki uzskati. Bērnam ir iespēja iet gan mākslas skolā, gan mūzikas skolā, gan ar sportu nodarboties. Ar to tikai iegūst tas bērns. Mazākā posmā ir tā, ka jādod lielāka slodze virsū, lai viņš varētu saprast pats, ko tālāk darīt. Vajadzētu dot gan iespējas, gan slodze varētu būt lielāka.	Joprojām Svētciema bērniem nav tādi iespēju kā Salacgrīvas bērniem. Nevar izmantot sporta kompleksu. Vidusskolniekiem no Svētciema ir problēmas ar sporta nodarbību un pulciņu apmeklēšanu, jo ir jāiet uz autobusu.	Es gribētu, lai tiktu sakārtotas kaut kādā veidā tomēr tās programmas, programmu prasības. Ļoti daudz viss kaut kas tagad ir jāzina, bet beigās bērns nevar uzrakstīt vienkāršu teikumu. Tur prasa tādas, tādas, un tādas lietas, bet tad, kad viņam ir jāuzraksta, viņš nevar uzrakstīt vienkāršu teikumu. Vai nu tās programmas ir pārblīvētas, vai nu nav sakārtotas, vai viņas nepareizi māca. Varbūt katrs priekšmets savu grib iemācīt. Tur nav kaut kas kārtībā.

5. jautājums. **Kādas ir skolas intereses?**

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolēnu māte
Nav viedokļa.	Mazās skolās diemžēl nav tik plašu iespēju, lai nodrošinātu skolēnu dažādu interešu un vēlmju apmierināšanu.	Par Salacgrīvas vidusskolu divu gadu laikā neesmu uzzinājusi neko. Vairāk zinu par Svētciema skolu. Šeit bērni tiek iesaistīti daudzos projektos, nometnes tiek organizēti, ir individuālās mācības pēc stundām. Mācību programmas tiek pildītas.

6. jautājums. **Kādā veidā pašvaldība īsteno savas intereses?**

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolēnu māte
Mums bija anketēšana, kas bija ar šo pašvaldību izglītības politikas pētījumu. Tika aptaujāti gan visi pedagogi, gan iedzīvotāji. Ir izveidota darba grupa, kura risina skolu pastāvēšanas problēmas, kurā ir pārstāvēti gan pašvaldības darbinieki, gan vecāki, gan skolu pārstāvji. 48% no pašvaldības budžeta tiek atvēlēts izglītībai. Tas vien liecina par to, ka pašvaldība ir ieinteresēta izglītības jomas nodrošināšanai. Diemžēl arī tas iznāk tikai dzīvošanai, bet attīstībai nesanāk. Iespējas šo daļu palielināt nav.	Vairāk pašvaldībai ir jādomā par to, lai vecākiem būtu kur strādāt, lai piesaistītu jaunos speciālistus, jo pareiz jaunajam speciālistam nav ko darīt. Vai tad skolas vispār būs vajadzīgas? Tieši darba grupas sēžu laikā, kad mēs, skolotāji un vecāki, piedalījāmies, izjutām tādu ļoti nepietikamu attieksmi pret mums – ko jūs te vispār darāt, ko gribat saglabāt, mums ir sava nostāja, mums ir sava politika.	Bija anketēšana un pēc tam domes pārstāvji iedzīvotāju sapulcē atskaitījās par to, ko viņi ir izdarījuši. Atsevišķi deputāti, mums pazīstami deputāti pie mums ierodas arī pēc vēlēšanām un palīdz mums.

7. jautājums. **Kādā veidā vecāki īsteno savas intereses?**

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolēnu māte
Var atzīt, ka mazajās skolās vecāki noteikti ir aktīvāki kā lielajās skolās. Klase ir lielāka un varbūt ne katrs vecāks vēršas pie tā sava skolotāja un arī tas, ka ne visi varbūt ir tik tuvi skolai kaut vai dzīves vietas ziņā, tā kā Svēciemā vai Korģenē. Te ir kāds, kas kaut kur brauc. Mazā skolā noteikti šis kontakts varbūt ir tuvāks un ciešāks. No vecāku puses... Nu, nevar noliegt, ka vecākiem ir interese, lai skolā uzlabotos savstarpējās attiecības, materiāli tehniskais nodrošinājums.	Mēs bijām sajūsmā par saviem vecākiem, kā viņi tagad tiešām darbojas. Tas nebūtu noticis tik tiešām, tā bija vecāku iniciatīva, vecāki to darīja, vecāki brauca uz šejieni, ir iesaistījušies šeit darba grupā. Nāk uz skolu pie mums ļoti bieži un diskutē. Un runājam. Atbalsts šajā ziņā mums bija ļoti liels. Tieši par skolas pastāvēšanu. Mums ir ļoti laba sadarbība ar vecākiem. Mums vienmēr ir bijusi laba sadarbība ar vecākiem, jo vecāki nebaidās nākt pie mums uz skolu. Vecāki ir aktīvi.	Vecāki ir diezgan aktīvi. Ir klases, kur vecāki ir pasīvāki. Katram ir svarīgs sava bērna liktenis. Un katram, kas beidzis Salacgrīvas vidusskolu, ir ieinteresēts, lai bērni pamatskolu pabeigtu Svēciemā. Ja vecākiem ir kaut kādas problēmas, tad iet uz skolu un tiek uzklauti.

8. jautājums. **Kādā veidā skolas īsteno savas intereses?**

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolēnu māte
Skolas piedalās dažādos projektos. Te jau Svētcima pamatskola laikam ir vadībā. Tiešām ļoti daudz ar bērniem strādā projektos. Skolas meklē šīs iespējas gan sadarbībā ar ārzemju skolām.	Nav atbildes.	Nav atbildes.

10. jautājums. **Kā pašvaldība komunicē?**

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolēnu māte
Ir tā, ka mums ar šo gadu ir sabiedrisko attiecību informācijas nodaļa. Šīs te sapulces ar iedzīvotājiem. Ir bijušas pirmās – Svēciemā, Korģenē, Kuivižos, Lauvās – pilnīgi visās apdzīvotās vietās. Lai visi tomēr uzzinātu. Ir pašvaldībai mājaslapa, kura ne vienmēr tiek aktualizēta, bet ne visiem internets. Ir mums avīzīte, kas iznāk reizi mēnesī. Cenšamies, lai katrs to saņemtu. Runājot par šīm sapulcēm, tā atsaucība nav tik liela. Mazākajās apdzīvotajās vietās interese ir lielāka nekā pilsētā. Vieni no aktīvākajiem ir pensionāri, jo viņiem ir gan laiks, gan interese.	Ir, protams. Ir šī informācija, internetā var atrast, bet ne visiem ir iespēja datoru pieslēgt internetam. Svēciemā internets nav pieejams. Protams, ka iespēju robežās tomēr arī dome cenšas ar iedzīvotājiem kontaktēties un veidot šo informācijas apmaiņu. Ir reizēm negaidīti lēmumi, kas avīzē ir publicēti.	Es nezinu, vai mēs tikām uzklauti, bet mūsos ieklausījās. Replikas bija, bija visādas, jo šeit pastāv tā starp skolu nesaskaņa, kur ir labāki skolotāji, kur ir labāka skola, bet, ja paņem pēc tā projekta rezultātiem, tad visur ir vienādi. Un lēmuma pieņemšanu atlika uz gadu un nolēma pētīt šo problēmu. Nav šī skaidrā viedokļa. Pašvaldība nevar neko atbildēt.

11. jautājums. **Vai/ kā pašvaldība ņem vērā vecāku intereses?**

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolēnu māte
Gribētu teikt un es tā domāju, ka pašvaldība uzklausa visus viedokļus, kas tiek izteikti, arī vecāku viedokļus, kā arī priekšlikumus un jautājumus. Visu viedokļu dažādību uzklausa. Vai tas tiek realizēts?... Ne visi atnāk līdz tai pašvaldībai un pasaka to savu vēlmi. Varbūt kaut kur vairāk tāda kurnēšana aizmugurē, vai varbūt līdz skolai aiziet kaut kāda tā vēlme. Tagad ir vairāk tā, ka vecāki ir aktīvāk iesaistījušies, sākot ar šo gadu.	Vecāku, sabiedrības domas nu uzklausa, bet ar tādu nievājošu attieksmi. Uzklusīti tiek. Tas nenoliedzami. Visi viedokļi tiek uzklusīti. Tikai vecākiem tiek teikts: “Tu jau neko nesaproti. Ko mēs ar tevi runāsim.” Nav argumentētu paskaidrojumu.	Ne jau bērni. Es domāju, ka par bērniem šeit netiek domāts. Šeit tiks ekonomēta nauda un nevis domāts par bērniem, viņu vajadzībām un izglītību kā tādu.

12. jautājums. **Vai notiek sadarbība starp skolām?**

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolēnu māte
Es tagad nebūšu kompetenta šinī jautājumā, kāda ir šī sadarbība. Nu jau pāris gadus darbojas direktoru padome, kurā ir visi mūsu pašvaldības izglītības iestāžu direktori. Tā vadība ir katru gadu citam. Pirmajā gadā bija Korģenes pamatskolas direktore, tagad Salacgrīvas vidusskolas direktors. Bet man liekās, varbūt tas tā no malas nepareizi liekās, ka pēdējā laikā ir tāda neliela rīvēšanās starp skolām. Vai tas tagad ir saistībā ar to jautājumu, kas pacēlās par Svētcieņa skolu. Bet es esmu tā dzirdējusi, ka kaut kā tā sadarbība varbūt... Ka kopīgi notiek pasākumi, es to zinu. Svētcieņa skola kopā ar Salacgrīvas vidusskolu... Tas jau pats par sevi saprotams, ka visas ir pašvaldības skolas, ka tad ir interesantāka ar Rīgas vai citām skolām tā sadarbība.	Mums bija UNESCO projekts tieši sadarbībā ar Rīgas Amatniecības skolu. Diemžēl... Diemžēl starp tām tuvākajām skolām liekas tiešām... Ir bijušas mums sporta spēles ar Korģenes skolu. Sadarbību traucē līdzekļu trūkums un skolotāji ir stipri noslogoti, bet tas nevar būt attaisnojums. Sadarbība būtu vajadzīga. Man tagad būs arī nometne ar Rīgas Ukrainu vidusskolu Svētcieņā. Tas arī caur projektu iet. Mums ir ļoti daudz ukraiņu Svētcieņā – ukraiņu izcelsmes bērni.	Jā, bija UNESCO pasākums kopā ar Rīgas skolām un Salacgrīvas skolu. Īpaši tādi draudzības pasākumi, man liekas, nav. Nav draudzīgākās attiecības ar Salacgrīvas vidusskolu. Mūsu bērni aiziet uz Liepupes vidusskolu. Tas notiek jau gadiem. Tur ir lauku vidusskola un tur pret bērnu ir tādā pašā attieksme kā šeit. Tur viņš nokļūst tādā pašā gaisotnē. Tur tiek strādāts ar bērnu virzību nākotnei, kas nav novērots Salacgrīvas vidusskolā.

3. pielikums.

Intervijas Aizkrauklē.

Interviju mērķis: Noskaidrot kā pašvaldības izglītības politiku saprot un vērtē pārstāvji no dažādām sociālajām grupām: pašvaldības darbiniece, skolotāja, divu skolēnu māte.

Intervētājs: Agris Upenieks.

Interviju norises laiks un vieta: 30.06.2004. Intervijas ar pašvaldības darbinieci, skolotāju un divu skolēnu māti notiek Aizkraukles novada ģimnāzijā direktora kabinetā. Uz interviju uzaicinātie sarunai piekrita labprāt. Aktīvi iesaistījās sarunā.

1. jautājums. **Kas ir laba skola?**

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolēnu māte
Laba skola - vieta, kur bērns var realizēt sevi, nebaidīties, kur attīsta viņa spējas, intereses, atbilstoši katram bērnam, jo katram jau ir kaut kas, savi plusi, savi mīnusi, ko vajag pabalstīt, ko vajag palīdzēt tikt galā ar kaut ko. Nu skola ir šī vieta. Tātad attīstīt bērna radošas spējas, intereses, dot iespējas viņam tālāk attīstīties.	Manuprāt, ka laba skola ir tur, kurā ir tikuši vaļā no sliktiem skolēniem. Es nedomāju to, ka tie sliktie skolēni ir aizdzīti kaut kur prom, bet es iedomājos tā, ka tie ir pacelti līdz tādām līmenim. Kur mēs liksim tos, kuriem neveicās un nesokas? Grūti bieži vien ir pateikt, kāpēc tie skolēni ir ne tik labi. Es domāju, ka arī ģimenē ir problēmas.	Tā, kur pedagogi atceras savu skolēnu vārdus, ir laba skola. Ja viņš atceras vēl pēc daudziem gadiem un pajautā, kā tev iet. Skola ir kā mājas.

2. jautājums. **Kura no jūsu pašvaldības skolām, jūsuprāt, ir laba?**

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolēnu māte
Te varētu daudzas labas skolas nosaukt, jo katrai skolai ir kāda rozīnīte, varētu teikt, kaut kas tāds, ar ko viņa izceļas starp citām skolām. Nu, piemēram, ģimnāzijā visu laiku mēģina jauno, novitātes ieviest, to, kas ir jauns, piesaistīt, lai neatpaliktu no laika, no tecējuma. Reizēm varbūt šeit pietrūkst tāda atbalsta skolēniem, kuriem neiet tik labi. Es tā domāju, bet līdz ar to tā ir ģimnāzija, kur it kā vajadzētu būt šim zināmajam līmenim. Skolotāji ir radoši, cenšas iesaistīties projektos. Visu to jaunāko. Varētu teikt, ka pirmā vidusskola, skola ar krievu mācību valodu. Tur no laika gala ir ļoti radoši latviešu valodas skolotāji strādājuši, kuri piedalās gan mācību grāmatu veidošanā, gan dažādu programmu veidošanā, gan bilingvālās apmācības projektos. Līdz ar to šajā skolā ir bijis ļoti labs latviešu valodas apmācības līmenis. Ļoti daudzi bērni ir aizgājuši mācīties uz augstskolām. Protams, neiztiek arī bez tiem, kuriem vecākiem ir pretestība.	Nav viedokļa.	Nav viedokļa.

Vecāki, kuri ļoti labi paši runā latviski, kuru bērni perfekti runā latviski, rodas pretestība pret metodēm, kādā veidā tiek ieviesta šī mācību programma krievu skolām. Tur ir bijusi šī sadarbība arī tajā laikā, kad latviešu valodai bija pavisam cits statuss bija. Latviešu valodai bija liela nozīme – notika pasākumi, olimpiādes, veiksmīga sadarbība ar citu priekšmetu skolotājiem. Sākumskolai arī ir savi plusi. Tur ir ļoti daudzveidīga iespēja skolēniem pavadīt brīvo laiku. Viņiem ir ansambļi, kori, sporta skolotājs ļoti veiksmīgi darbojas. Tur bērns var attīstīt savas intereses. Protams, ja ir vēlšanās. Ir diemžēl tāda situācija, ka ne vienmēr mēs šajos pasākumos iesaistām tos bērnus, kurus noteikti vajadzētu iesaistīt tāpēc, ka mājās viņam šīs te iespējas realizēties nav. Es domāju, ka šinī ziņā darbs skolā uzlabosies, jo skolās, pateicoties sociālajām dienestam, būs sociālie pedagogi.		

3. jautājums. **Vai skolēni no mazajām skolām “pārvietojas” uz centra skolām?**

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolēnu māte
Daļa labāko skolēnu no Aizkraukles pēc devītās klases beigšanas dodas mācīties uz Rīgu. Rīgas tuvums ir gan pluss, gan ģimnāzijas pastāvēšanai arī maziņš mīnusiņš. Arī no apkārtējām pamatskolām daļa skolēnu grib mācīties Aizkrauklē jau pirms pamatskolas beigšanas, jo ģimnāzija jau piesaista.	Nav viedokļa.	Nav viedokļa.

4. jautājums. **Kādas ir pašvaldības izglītības intereses?**

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolēnu māte
Es domāju, ka mūsu pašvaldībai izglītība nav tāds urā sauciens kaut kur uz vēlēšanām, tad mēs atvēlam līdzekļus. Visi deputāti un domes vadība ļoti labi saprot to, ka izglītība tas jau vispār ir mūsu nākotnes jautājums, tautas, Latvijas attīstības jautājums. Līdz ar to izglītība, kultūra, sociālā nodrošināšana, tas viss prasa naudu, bet tas aiziet atdevei, ka cilvēks jūtas gandarīts, aizsargāts. Viņš redz iespēju attīstīt sevi un bērnam dot to labāko, kas ir iespējams. Tas no pašvaldības prasa lielus līdzekļus – gandrīz visām pašvaldībām tas sastāda tuvu piecdesmit procentus.	Es domāju, ka mūsu pašvaldība ir ieinteresēta. Nav tāda attieksme, ka mēs esam kā akmens kaklā. Piemēram, domes priekšsēdētājs ierodas pat uz deju kolektīvu mēģinājumu.	Pašvaldība ir ļoti ieinteresēta pēdējos gados. Ir atvērta augstskolas filiāle, tā kā var mācīties tepat. Tiek organizēti kursi bezdarbniekiem.

5. jautājums. **Kādas ir vecāku intereses?**

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolnieku māte
Mani bērni jau ir lieli, tāpēc es varu to vērtēt vairāk salīdzinoši. Vecākiem tagad ir grūtāk, jo viņi ir daudz aizņemtāki, lai nopelnītu dienišķo maizi. Tas tagad prasa daudz vairāk laika, viņi ir daudz nogurušāki, kad atnāk mājās. Viņi ir tik noguruši un aizņemti ar savām darba problēmām, ka bērna izglītībai nepievērš vajadzīgo uzmanību. Protams, ka ne visi.	Vecāki (lielākā daļa) ir maz ieinteresēti, kā bērniem veicas skolā. Tikai ļoti bieži sūdzas, ka skola neinformē par skolēnu sekmēm. Mēs informējam, katru mēnesi ielīmējot sekmju izrakstus dienasgrāmatās un tas ir klašu audzinātāju ziņā. Un skola nav aizslēgta, var nākt un interesēties. Vecākiem ir iebildes, ka pedagogi par daudz prasa. Ir tādi vecāki, kam vienmēr ir pretenzijas.	Lai iemāca interesē. Lai bērns būtu skolā, lai veido apziņu, ka ir jāmacās, ka ir jāmacās arī tie priekšmeti, kuri neveicās. Lai pievērs viņa bērnam uzmanību.

6. jautājums. **Kādas ir skolas intereses?**

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolēnu māte
Mums šajā ziņā ir ļoti laba situācija, jo visi skolu direktori un administrācijas pārstāvji ir ļoti ieinteresēti cilvēki, kas ir degoši savos jautājumos, kas aizstāv, cīnās un grib kaut ko jaunu ieviest. Protams, ka vienam tas izdodas ne tik labi, jo varbūt ir mazāka darba pieredze. Skola ir tā vieta, kur nekad nav tā, ka nu ir viss padarīts, nu mēs varam atpūsties, pasēdēt un nu tā ļoti justies. Te visu laiku rodas jauni uzdevumi, kas ir jārisina. Mūsu skolu vadītāji ir cilvēki savās vietās. Iet dzīvei līdzi.	Skolas interesējas par saviem skolēniem, kas ir beiguši skolu, ko viņi dara pēc tam. Audzinātāji ir ievākuši ziņas par to, kur absolventi ir palikuši.	Iet ļoti grūti. Prioritāte ir ikdiena. Viņi ļoti interesējas par tiem, kas nav beiguši un arī par absolventiem, kur tie mācās.

7. jautājums. **Kādā veidā pašvaldība īsteno savas intereses?**

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolēnu māte
Nav viedokļa.	Domes priekšsēdētājs ir bijušais skolas direktors. Viņš ir ļoti ieinteresēts gan svētkos, gan akreditācijā. Mēs nejutamies aizmirsti.	Nav viedokļa.

8. jautājums. **Kādā veidā vecāki īsteno savas intereses?**

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolēnu māte
Ir vecāki, kuri ir ļoti aktīvi. Mūsu pilsētas skolas ļoti cenšas iesaistīt vecākus izglītības darbā, problēmu risināšanā. Ir daļa vecāki, kuri iesaistās, un ir daļa, kuri neiesaistās. Problēmas rada sociālā noslāņošanās, kas izpaužas arī bērnu starpā. Un varbūt tie vecāki, kas nav tik pārtikuši, kautrējas uz skolu nākt.	Skolas pašpārvaldē vecāki, man liekas, vecāki piedalās ļoti aktīvi. Piemēram, mēs rīkojam vecāku vakarus. Mums ir tāda tradīcija. Nevaram tam atrast noteiktu laiku, jo vecāki ir ļoti aizņemti – pavasarī mazdārziņi un praktiski nevaram atrast piemērotu laiku. Tie, kas ir atnākuši, sajūsmināti aiziet mājās. Un pat raksta avīzē, cik jauks vakars bijis. Bet žēl, ka tik maz atnāca. Tie, kas atnāk, atnāk vienu reizi, atnāk otru reizi, atnāk trešo reizi. Tos pašus mēs satiekam koncertā. Droši vien šur tur arī apkārtceļš tiek iests. Mēs cenšamies palīdzēt, ja ir kāda problēma. Nevajag iet pie administrācijas, jo administrācija galīgi nav informēta. Nu, tu atnāc pie audzinātājas, mēs painformēsim, jo man liekas, ja ir audzinātājas un vecāku sadarbība, tad audzinātājs zina visu par to bērnu. Viņš var atrisināt problēmas, bet, ja vecāks pat neko nepasaka, varbūt kāda kaite viņam ir, kāda problēma. Visbiežāk jau vecāki šķirās, to noslēpj un to neviens nezina. Bērns cieš, bet skolotājs nezina kā palīdzēt, jo nezina iemeslu.	Skola mēģina uzzināt vecāku intereses - anketē un runājam. Vecāki tiek iesaistīti jauno programmu apspriešanā. Mēs veidojam lielu sapulci, kurā visi vecāki sanāk kopā.

9. jautājums. **Kādā veidā skola īsteno savas intereses?**

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolēnu māte
Nav viedokļa.	Tā pati auto apmācība, skolēnu zinātniskie darbi, ko skolēni raksta vienpadsmito klasi beidzot. Mēs esam ieinteresēti iemācīt bērnu pareizi rakstīt, sastādīt izmantojamās literatūras sarakstu, vai atsauces uz literatūru. Viņš raksta zinātnisko pētījumu, kaut viņš tur ir ļoti maz, bet ir. Dažādās programmas – matemātika. Mēs esam atteikušies no dabas zinību kursa, kas bija vienu gadu ķīmija, tad bioloģija un fizika, jo tas faktiski ir ļoti vienkāršoti. Es domāju, ka bija uzklausi, es nemāku tik precīzi pateikt, jo kas ir skolēnam – labi – fizika nebūs jāmacās, ķīmija nebūs jāmacās, gan jau es to vienu gadu pārcietīšu, jo pēc tam kad viņš nonāks tai vienpadsmitajā klasē un pēc tam divpadsmitajā, viņš saprot, ka viņš nevarēs iestāties – nu, piemēram, medicīnā viņš nevarēs iestāties.	Nav viedokļa.

10. jautājums. **Kā pašvaldība komunicē?**

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolēnu māte
Dome regulāri tiek ar skolu jauniešiem. Uzklauša tos un diskutē. Mūsu pašvaldība vispār cenšas šajā ziņā darīt visu iespējamo. Cik labi tas katru reizi izdodas, tā ir cita lieta. Tiek izdots domes ziņnesis, kas iznāk vienu reizi mēnesī. To saņem katrs novada iedzīvotājs. Ir izveidota konsultatīvā padome. Ļoti aktīvi darbojas pensionāru biedrība. Uz iesniegumiem un sūdzībām, kuras var iemest speciālās kastītēs atbild mutiski, telefoniski vai rakstiski, vadoties pēc apstākļiem. Deputāti ar vēlētājiem vairāk komunicē caur saviem darba kolektīviem. Notiek arī iedzīvotāju sapulces. Ja nav lielu problēmu, sūdzību, nav arī vajadzības pēc šādām sapulcēm. Kaut gan es uzskatu, ka cilvēkiem skaidrot ir ļoti vajadzīgs.	Tas, kas noticis pilsētā, caur avīzi.	Viņi ir ļoti pieejami gan darba laikā, gan ārpus darba laika. Mums ir vietējā avīze "Staburags", domes vēstis. Man liekas, ka pat ikdienā deputāti uzmana to, kas notiek pilsētā, jo viņi jūt atbildību. Informācijas pietiek, jo domes vēstīs tiek viss atreferēts pat to, ko kurš ir teicis. Katru ceturtdienu ir vietējās televīzijas pārraides.

11. jautājums. **Vai/ kā pašvaldība ņem vērā vecāku intereses?**

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolēnu māte
Nav atbildes.	Cilvēkam, kam ir vajadzība viņš var uzrakstīt un aiziet un parunāties. Jo deputāti taču ir pazīstami. Kopīgas saiešanas es neesmu redzējusi. Man nav bijis vajadzīgs, lai manu viedokli kāds uzklautu.	Nav atbildes.

12. jautājums. **Vai notiek sadarbība starp skolām?**

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolēnu māte
Jā, notiek. Ir vairāki projekti. Vispār ir ļoti labas tādas ieceres. Ir skolēnu dome, kur piedalās pilnīgi visu skolu pārstāvji, arī arodskolas, jo reizēm ir tā, ka tās arodskolas pastumj maliņā. Ir bērnu un jauniešu centrs. Ļoti daudz pasākumus rīko. Tur arī no visām skolām piedalās. Ir arī tādi starpskolu projekti. Piemēram, ģimnāzija un pirmā vidusskola, sākumskola ar pagasta sākumskolu un citi. Visu laiku notiek tāda mijiedarbība. Pašvaldības skolas sadarbojas un nav neveselīgas konkurences, jo katram ir savs virziens laucīnš.	Mums nav nekāda nežēlīga konkurence. Nu, drusciņ pakonkurējam, protams. Daudziem jau nepatīk, bet mēs esam ģimnāzija. Notiek ģimnāzijas sadarbība ar Vīgantes, Seces un Vecbebru skolām. Ir sadarbība arī starp klasēm, kopā sporto, kopā brauc ekskursijās.	Protams, ka sadarbojas, jo savādāk jau nemaz nevar. Piemēram, dejošana. Vecāku sadarbība pašvaldības ietvaros ir diezgan vai iespējama, jo viņi negrib sadarboties jau vienas skolas ietvaros.

4. pielikums.

Intervijas Rēzeknē

Interviju mērķis: Noskaidrot kā pašvaldības politiku saprot un vērtē pārstāvji no dažādām sociālajām grupām: pašvaldības darbiniece, skolotāja, skolnieces māte.

Intervētājs: Agris Upenieks.

Interviju norises laiks un vieta: 01.07.2004. Intervijas ar pašvaldības darbinieci, skolotāju un skolnieces māti notiek Rēzeknes pilsētas Izglītības pārvaldes telpās. Uz interviju uzaicinātie sarunai piekrita labprāt. Aktīvi iesaistījās sarunā.

1. jautājums. Kas ir laba skola?

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolnieces māte
Labā skola būs, ja bērns ir drošībā, ja viņš skolā jūtās, ka viņu neviens fiziski un garīgi neaizskars. Skola, kas dod zināšanas un dzīves pieredzi. Skola, kurā ir laba vide, lai bērns gribētu iet uz skolu pat vasarā un lai bērns gribētu tajā atgriezties.	Labā skola ir skola, kas pievērš lielu uzmanību aktuālai bērnu audzināšanai, māca dzīvei patstāvību.	Labā skola ir tur, kur ir labas prasības mācībās, jo mūsdienās ļoti liela nozīme ir izglītībai. Jābūt disciplīnai skolā arī.

2. jautājums. Kura no jūsu pašvaldības skolām, jūsuprāt, ir laba?

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolnieces māte
Neatklāj savu viedokli.	Protams, ka ļoti grūti ir pateikt, kura ir tā labākā, jo katrai skolai ir sava specifika, savi plusi un mīnusi. Katrā skolā ir savi labākie pedagogi un varbūt arī tā skola, kurā nomainās vadība, kas ienes skolā jaunas vēsmas.	Nezinu. Nedrīkst izcelt labāko. Es varētu būt neobjektīva, jo nestrādāju šinī sistēmā.

3. jautājums. Vai skolēni no mazajām skolām "pārvietojas" uz centra skolām?

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolnieces māte
Bērnu skaits samazinās kā sākumskolās, tā vidusskolas klasēs. Neskatoties uz to tika atvērta poļu skola, kas izauga līdz vidusskolas klasēm. Tā kā šī skola darbojas ar Polijas valdības atbalstu, šī skola ir materiāli nodrošinātāka. Līdz ar to vecākiem ir lielāks vilinājums, sūtīt bērnus šinī skolā, pat neskatoties uz to,	Lauku skolās tiek veltīta lielāka uzmanība, jo ir mazāk bērnu, katram tiek pievērsta uzmanība. Es nedomāju, ka rajona skolās ir sliktāk, bet pastāv tendence, ka cenšas bērnus sūtīt pilsētas skolās, bet tas ir	Es nezinu, bet labi ir tas, ka bērns uzreiz nonāk pilsētas skolā, kur pierod pie sūrākās un reālākas dzīves. Lauku bērniem ir grūti iejusties pilsētas skolās. Bērniem ir bailes no pilsētniekiem un

ka šī skola ir minoritāšu skola. Tur mācās pat bērni, kam nav nekāda sakara ar poļu izcelsmi. Cik šī tendence attaisnos sevi, to redzēsim. Protams, viņi būs ar vienu valodu – poļu – bagātāki. Latviešu plūsmas skolēni vēl joprojām ievēro mikrorajonu principu. Noteicošais šajā gadījumā ir sabiedriskais transports. Minoritāšu skolā ir izvēle. Skolas izvēlās pēc kaut kādiem kritērijiem. Tie varētu būt – sabiedrības viedoklis, jaunāka ēka, pedagogu attieksme pret skolēniem. Rēzeknē populārākās ir divas – 2. un 6. vidusskola. 6. vidusskola izcēlās ar aktivitātēm bilingvālā jomā. 2. vidusskola tāpēc, ka tika virzīta uz krievu ģimnāzijas statusu.	vidusskolas posmā, bet līdz devītajai klasei parasti mācās uz vietas. Tāpēc, ka izvēli ietekmē paziņu paustie viedokļi. Patīk šī skola kā tāda, pedagogi. Draugi, protams, ietekmē daudz. Saredz labākas perspektīvas. Noteicošā loma ir informācijai, ko iegūst no paziņām un draugiem.	pilsētniecēm. Daži bērni no laukiem nezin latviešu valodu - runā tikai latgaliski, tāpēc izjūt negatīvu attieksmi pret sevi. Šādiem bērniem ir svarīgi apmeklēt jau pirmskolas izglītības iestādes, kur viņš pamazām adaptējas.

4. jautājums. **Kādas ir pašvaldības izglītības intereses?**

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolnieces māte
Tas ir ļoti sarežģīts jautājums. Tikko pašvaldība pieņēma diskutablu jautājumu par divu skolu apvienošanu. Kā rezultātā skola zaudēs savu statusu. Skolām bija atšķirīgi mērķi – ģimnāzija gāja uz Valsts ģimnāzijas statusu, bet komercskolai ir cits. Pašvaldība sabiedrībai skaidroja caur avīzi apvienojot dažādus viedokļus. Bija liels pretspārs arī presē pausts. Laikam, ka tas bija pareizs lēmums, apvienojot abu skolu resursus. Tika izveidota darba grupa, kuras uzdevums bija izstrādāt skolu reorganizācijas procesu. Vecāki un skolēni cīnās par savu skolu, bet ir jāsamierinās, jo mācību iespējas ir nodrošinātas.	Nav atbildes.	Es nejutu, ka priekšvēlēšanu laikā izglītība būtu izdalīta kā prioritāte. Rēzeknē ir tā, ka nesola, bet dod.

5. jautājums. **Kādas ir vecāku intereses?**

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolnieces māte
Vecāki ir ieinteresēti tik daudz, cik bērns mācās šinī skolā. Ir diezgan liels vienaldzības līmenis. Sabiedrība par izglītību vispār nav intereses, ja bērns nav skolēns vai radnieks – skolotājs. Cik ir tiešā saikne ar skolu, tik arī interese par to.	Vairāk ieinteresēti ir vecāka gadagājuma vecāki. Ja vecāki ir jaunāki, tad vecāki iesaistās mazāk, tad tur iesaistās vecvecāki.	Vecāki uztraucas par to, kur likt bērnus, kas slikti mācās, kuri nebeigs skolu. Kā iestāties vidusskolā, kā turpināt mācības. Kādu skolu izvēlēties tādās situācijās – tepat vai uz Rīgu. Vecāki par skolu sāk interesēties tad, kad viņam ir konkrēta problēma.

6. jautājums. **Kādas ir skolas intereses?**

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolnieces māte
Programmu veidošana, kas ļauj skolēnam izdarīt izvēli. Skolai ir jāpiedāvā plašs programmu klāsts, jāveido laba vide, materiāli tehniskā bāze. Pamatskolā ir svarīga vide un materiāli tehniskā bāze, bet vidusskolā – piedāvājamo programmu klāsts.	Skolas reklamē un pamato savu darbību, rīkojot vecāku sapulces, izskaidrojot, kādu izglītību tā piedāvā, kā sagatavot bērnus skolai, veido informatīvos bukletus un dažāda veida pasākumus.	Es nezinu par to teikt.

7. jautājums. **Kādā veidā pašvaldība īsteno savas intereses?**

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolnieces māte
Nav viedokļa.	Pašvaldība daudz atbalsta skolas finansiāli, atbalsta projektu veidošanā un virzīšanā un, salīdzinoši ar citām sfērām, izglītībai velta daudz līdzekļu.	Pašvaldība īpaši necenšas izskaidrot par skolu attīstības un reorganizācijas jautājumiem, jo nav vērts skaidrot tiem, kam tas neinteresē. Un tie, kam interesē, var uzzināt un noskaidrot.

8. jautājums. **Kādā veidā vecāki īsteno savas intereses?**

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolnieces māte
Vecākus var iedalīt vairākās kategorijās. Vieni, kas neinteresējas, tad vieni, kas šad tad paaugstinājas, un kuri bieži kontaktējas ar skolotāju un interesējas par savu bērnu. Galvenokārt tas ir skolas sākumposmā, bet vidusskolas klasēs vairāk interesējas par izglītības kvalitāti un par piedāvātajām programmām. Kamēr bērns mācās vidusskolā un viņš pats nestrādā, viņa uzdevums ir tikai mācīties un vecāki ir ieinteresēti dot bērnam maksimālo.	Kopumā vecāki ir ieinteresēti par bērnu nākotni, par to kādas būs bērnu zināšanas, kādu bērns iegūs izglītību. Daudzi vecāki apmeklē vecāku sapulces, uzdod ļoti daudz jautājumus par programmām, vai tās ir licenzētas un uz cik gadiem.	Par programmu veidošanu vecāki maz interesējas, tas tiek atstāts skolas ziņā. Acīmredzot uzticas skolai, jo tur strādā profesionāļi. Rēzeknē ir pilnīgi visas iespējas realizēt savas izglītības intereses, par to šaubu nav. Vecāki ir diezgan pasīvi. Arī vecāku sapulcēs atnāk tikai vairāk informāciju saņemt. Skolā ir laba pašpārvalde un vecāki tajā iesaistījās. Visi aizņemti ar naudas pelnīšanu un būtībā atstāj visu skolas ziņā. Viens vecāks tāds aktīvāks, cits pasīvs, es tāds vidējs.

9. jautājums. **Kādā veidā skola īsteno savas intereses?**

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolnieces māte
Nav atbildes.	Realizējot savas programmas.	Nevarēšu uz šo jautājumu atbildēt.

10. jautājums. **Kā pašvaldība komunicē?**

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolnieces māte
Process ir jāpilnveido. Protams, ir pastāvīgie sadarbības partneri no sabiedrības puses, ar kuriem pašvaldība sadarbojas. Informācijas sniegšana par pašvaldības darbu, salīdzinot ar iepriekšējo sasaukumu, ir būtiski uzlabojusies. Tagad ir izveidota sabiedrisko attiecību nodaļa, ir regulāra informācijas sniegšana, tikšanās ar žurnālistiem. Informācijas sniegšana ir preses paziņojumu veidā. Ikdienā vietējie žurnālisti ir sadarbības partneri, tas ir vietējās avīzes, radio un televīzija, ziņu aģentūras BNS un LETA. Un vēl ir elektroniskā formā. Ir domes informatīvais izdevums. Viena avīze uz četriem cilvēkiem tiek drukāta. Avīzei ir latviešu un krievu varianti. Un tās ir divas valodas vienā izdevumā. Mums ir jāreķinās, ka viena puse iedzīvotāji ir krievvalodīgie.	Informētība ir. Informācija tiek nodota caur vietējo avīzi, kurā tiek publicētas pārdomas diskusiju veidā. Tikai jautājums ir par to, vai iedzīvotāji paņems priekš sevi šo informāciju, vai viņi interesēsies par to.	Viss tiek ļoti labi atspoguļots presē. Intervijas televīzijā. Ir Rēzeknes radio. Katrs domes sēdes lēmums tiek publicēts avīzē. Par pašvaldības darbu es esmu labi informēta. Pašvaldībā strādā profesionāļi. Notiek pašvaldības un skolu sadarbība. Mums ir atvērto durvju dienas, kad visiem iedzīvotājiem ir iespējas tikt pie nepieciešamajām amatpersonām, izteikt piedāvājumus, iesniegt priekšlikumus, savu neapmierinātību izteikt. Par deputātu tikšanās ar iedzīvotājiem nezinu, kur viņi iet, neesmu dzirdējusi, liekas tādu nav. Varbūt tādas vajadzētu.

11. jautājums. **Vai / kā pašvaldība ņem vērā vecāku intereses?**

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolnieces māte
Nav atbildes.	Nav atbildes.	Pie Izglītības pārvaldēm ir jaunatnes lietu speciālists, kas cieši sadarbojas ar pašvaldības policiju, bet vecāki paši neorganizējas nekādās aktivitātēs.

12. jautājums. **Vai notiek sadarbība starp skolām?**

Pašvaldības darbiniece	Skolotāja	Skolnieces māte
Grūti teikt, gan jau paši vairāk sadarbojas. Es nezinu, domāju, ka tas vairāk notiek pilsētas pasākumos. Skolu pašpārvalžu līmenī ir izveidota jauniešu dome. Grūti teikt.	Sadarbība notiek, veidojot kopīgus pasākumus, koncertus, kas mūs vieno. Skolotājiem tiek rīkotas atklātās nodarbības, kuras vēro skolotāji no visa rajona. Un skolas rīko atklātās durvis.	Sadarbība starp skolām notiek caur Interešu izglītības centru, kur tiek veidoti dažādi pasākumi, tādā veidā notiek sadarbība. Par citiem veidiem es nezinu.